

Univerzita Karlova v Praze

Právnická fakulta

Eva Stiborová

**ZRUŠENÍ OBCHODNÍ SPOLEČNOSTI - SE ZAMĚŘENÍM NA
ZRUŠENÍ S LIKVIDACÍ MAJETKU Z ROZHODNUTÍ SPOLEČNÍKŮ**

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: Prof. JUDr. Stanislava Černá, CSc.

Katedra: Katedra obchodního práva

Červen

2009

PROHLÁŠENÍ:

Prohlašuji, že jsem předkládanou diplomovou práci vypracovala samostatně za použití zdrojů a literatury v ní uvedených.

V Praze dne 30. 6. 2009

Eva Stiborová

PODĚKOVÁNÍ:

Velice děkuji Prof. JUDr. Stanislavě Černé, CSc. za vstřícnost a příjemné vedené mého úsilí o sepsání této diplomové práce. Děkuji rovněž své rodině a přátelům za podporu a pomoc, kterou mi v průběhu celého mého studia věnovali; byli mi nejen oporou, ale též rozptýlením v těžkých chvílích.

V Praze dne 30. 6. 2009

Eva Stiborová

OBSAH

PROHLÁŠENÍ.....	2
PODĚKOVÁNÍ.....	3
OBSAH	4
ÚVOD.....	5
1 ZRUŠENÍ OBCHODNÍ SPOLEČNOSTI OBECNĚ.....	9
1.1 Způsoby zrušení obchodní společnosti.....	9
1.2 Právní úprava	12
1.3 Důvody zrušení	13
1.4 Judikatura	17
2 LIKVIDACE	20
2.1 Likvidace obecně.....	20
2.2 Předpoklady likvidace a její zahájení	21
2.3 Likvidátor	23
2.4 Postup po zahájení likvidace.....	29
2.5 Uspokojení pohledávek a rozdělení likvidačního zůstatku.....	31
2.6 Role soudu	37
2.7 Judikatura	38
3 SPECIFIKA JEDNOTLIVÝCH OBCHODNÍCH SPOLEČNOSTÍ.....	42
3.1 Rozdíly u osobních a kapitálových společností.....	42
3.2 Evropské společnosti	47
3.3 Disociační usnesení.....	49
3.4 Podíly na likvidačním zůstatku a ručení společníků.....	51
3.5 Judikatura	53
ZÁVĚR	54
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY:	59
PŘÍLOHA: Vybraná ustanovení zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník (týkající se zrušení obchodních společností s likvidací)	62

ÚVOD

Obchodní společnosti jsou v dnešní době nezastupitelným institutem společnosti obchodníků. Nejen v době hospodářské krize jsou středem zájmu mnoha vědních oborů – přes ekonomii až po právní vědu. Zatímco ekonomické obory se věnují jejich vlivu a postavení na trhu, právo se zabývá regulací jejich postavení – nevymezuje jen hranice jejich chování, ale též vztah ke třetím osobám a osobám v takové obchodní společnosti sdružených, tedy společníků samotných, včetně jejich vztahu navzájem.

Co vlastně jsou obchodní společnosti a proč jsou tak důležité? Samotnou definici obchodních společností bychom v právních předpisech nenašli, pomoci nám může právní věda, která definuje obchodní společnosti vesměs následovně. Jedná se o právnickou osobu, soukromoprávní sdružení fyzických či právnických osob, založené na základě smlouvy většinou za účelem podnikání.

Obchodní zákoník v § 56 odst. 1 mezi definiční znaky obchodní společnosti řadí, že jde o právnickou osobu založenou za účelem podnikání, pokud zákon nestanoví jinak, a dále uvádí taxativní výčet obchodních společností. *„Společnostmi jsou veřejná obchodní společnost, komanditní společnost, společnost s ručením omezeným, akciová společnost, evropská společnost a evropské hospodářské zájmové sdružení.“* Z tohoto výčtu vyplývá, že ObchZ nepovažuje za obchodní společnosti družstva.

Zda družstva jsou, či nikoli obchodními společnostmi, není teoreticky jasně rozhodnuto. V oblasti pod vlivem germánského práva se za obchodní společnosti nepovažují, naopak teorie pod vlivem francouzského práva se přiklání ke druhému názoru. Pro účely této práce budu vycházet z dikce ObchZ a nebudu družstva považovat za obchodní společnosti.

Právnická osoba je uměle vytvořený právní subjekt, kterému právní řád přiznává právní subjektivitu - je nositelem práv a povinností. Prostřednictvím právnické osoby projevují osoby v ní sdružené svou společnou vůli a účastní se společně na dění ve společnosti.

Povahu obchodní společnosti jako soukromoprávního sdružení určuje několik znaků; odlišuje se tak od sdružení veřejnoprávních. Těmito znaky jsou: způsob vzniku

sdužení, povaha členství a povaha činnosti sdužení. Zatímco veřejnoprávní sdužení (někdy označované jako veřejnoprávní korporace, mezi které řadíme zejména stát, obce, vyšší územní celky, profesní a zájmové komory) vznikají na základě zákona, přičemž členství je povinné a automatické (např. spojené s určitými znaky člena – bydliště aj.) a povaha činnosti je blízká výkonu veřejné správy. Soukromoprávní sdužení jsou taková, jež jsou zakládána smlouvou, účast je dobrovolná a účelem sdužení je dosahování právem dovoleného cíle, ať již je tento materiální (dosažení zisku) či imateriální (charitativní činnost) povahy.

Důležitou roli při zakládání a činnosti obchodní společnosti jako soukromoprávního sdužení hraje tzv. společenská smlouva¹, jíž se obchodní společnost zakládá. Společenská smlouva musí být uzavřena všemi zakladateli či jejich zmocněncem, přičemž zákon stanoví povinnost úředního ověření pravosti podpisů. V případě tzv. zakladatelské listiny, tedy zakládá-li společnost jen jedna osoba – jediný zakladatel, musí mít listina formu notářského zápisu. S nedodržením podstatných náležitostí smlouvy zákon spojuje možnost soudu prohlásit obchodní společnost za neplatnou z důvodu neplatnosti společenské smlouvy. Společnost tak vstupuje ze zákona do likvidace.²

Spojení obchodní společnosti a podnikatelského účelu je zřejmé z podstaty obchodních společností. Ne všechny obchodní společnosti ovšem musí být založeny za účelem podnikání. Konkrétní výjimku stanoví § 56 odst. 1 ObchZ pro společnosti s ručením omezeným a akciové společnosti, které mohou být založeny i za jiným účelem. Pokud odhlédneme od této výjimky, můžeme říci, že obchodní společnost je založena za účelem podnikání, opačně to ovšem neplatí. Ne každý subjekt založený za účelem podnikání je obchodní společností – např. sdužení právnických osob podle § 20f až 20j OZ, družstva či obecně prospěšné společnosti³. Dle obchodního zákoníku a též

---

¹ Společenská smlouva je právní skutečností, kterou se zakládají obchodní společnosti. Obchodní zákoník odlišuje společenskou smlouvu od zakladatelské listiny, která plní úlohu společenské smlouvy v případě jediného zakladatele. Specifickou úpravu má akciová společnost, v níž funkci společenské smlouvy plní zakladatelská listina spolu se stanovami.

² § 68a ObchZ Neplatnost společnosti.

³ Právnická osoba, na základě z. č. 148/1995 Sb. možnost tzv. doplňkové činnosti, tedy i podnikání.

živnostenského zákona⁴ je podnikání činnost, která je provozována soustavně, samostatně, vlastním jménem a na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku.

Život obchodní společnosti, jakožto subjektu práva, je ohraničen právními skutečnostmi, na základě kterých vzniká ve svém počátku a zaniká ke konci své existence. Z hlediska určení právní subjektivity je velice důležité vědět, kdy tyto skutečnosti nastaly – kdy již se jedná o jednání obchodní společnosti, které je pro ni závazné, a naopak, kdy již toto jednání není jednáním právnické osoby, neboť tato jako subjekt práva zanikla.

Zrod a zánik obchodní společnosti je rozdělen do dvou fází. Sepsáním společenské smlouvy je společnost založena, avšak dosud nemá právní subjektivitu, tu nabude dnem zápisu do obchodního rejstříku. V mezidobí od založení společnosti po její vznik se hovoří o tzv. předběžné společnosti nebo též předspolečnosti. Zákon předpokládá, že ještě před vznikem společnosti může být zájem na tom, aby jednání určitých osob bylo posléze považováno za jednání samotné společnosti, proto při splnění stanovených kritérií je jednání před vznikem společnosti pro tuto závazné.

Obdobně je zánik společnosti rozdělen do dvou fází vymezených dvěma právními skutečnostmi. Mluvíme o zrušení společnosti a jejím zániku. Nejprve se společnost zrušuje a to způsobem stanovenými zákonem.⁵ Poté může až zaniknout výmazem z obchodního rejstříku - ke dni výmazu přestává existovat jako osoba. Výmaz obchodní společnosti z obchodního rejstříku má konstitutivní povahu, do té doby má společnost právní subjektivitu a může vystupovat i v procesních vztazích (procesní subjektivita). Zrušení na právní subjektivitu společnosti nemá zásadně vliv, ačkoli ObchZ stanovuje některá omezení jednatelského oprávnění,⁶ je jen procesem či fází směřující bezprostředně k zániku společnosti. Zrušení společnosti je tak nezbytným předpokladem pro její zánik. V této poslední fázi života společnosti jsou vypořádány všechny její vztahy tak, aby mohla bez zanechání následků na svém okolí zaniknout.

---

⁴ § 2 odst. 1 ObchZ: „Podnikáním se rozumí soustavná činnost prováděná samostatně podnikatelem vlastním jménem a na vlastní odpovědnost za účelem dosažení zisku.“

§ 2 ŽZ: „Živností je soustavná činnost provozovaná samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku a za podmínek stanovených tímto zákonem.“

⁵ Blíže viz kapitola 1.1 Způsoby zrušení obchodní společnosti.

⁶ Viz dále.

Určitý determinismus zániku při zrušení společnosti je po novele obchodního zákoníku z roku 2000⁷ pouze relativní. Rozhodnutí o zrušení společnosti nemusí být pro společnost definitivním ordelem smrti, neboť zrušení rozhodnutí o zrušení společnosti není vyloučeno, o čemž budu pojednávat dále. Novela do určité míry posílila volnost stran společenské smlouvy určit osud společnosti – smluvního vztahu.

Poslední fáze života obchodní společnosti – její zrušení - bude tématem této diplomové práce. Budu se zabývat institutem zrušení společnosti jako takovým a zaměřím se zejména na zrušení společnosti s likvidací a to z rozhodnutí společníků, resp. příslušného orgánu společnosti. Ústředním tématem práce je tedy tzv. dobrovolná likvidace tak, jak bude vymezena v následujících kapitolách - co vede společníky k tomu, že se rozhodnou společnost zrušit, jaké právní nástroje využívají, jaké mají možnosti a jakých pravidel se musí držet – tím vším se budu dále zabývat. Stranou mé pozornosti nezůstane ochrana třetích osob, zejména věřitelů společnosti, a pohled praxe a judikatury.

Práci jsem rozdělila celkem do tří hlavních částí, jejichž řazení je od obecného k speciálnímu – Zrušení obchodní společnosti obecně; Likvidace; Specifika jednotlivých obchodních společností. Na závěr každé z těchto částí je věnována kapitola judikatury, tedy praktické stránce dané problematiky.

---

⁷ Zákon č. 370/2000 Sb.

1 ZRUŠENÍ OBCHODNÍ SPOLEČNOSTI OBECNĚ

1.1 Způsoby zrušení obchodní společnosti

Dle § 68 ObchZ zániku obchodní společnosti předchází její zrušení s likvidací nebo bez likvidace, přechází-li její jmění na právního nástupce (likvidace se rovněž nevyžaduje, zrušuje-li se společnost z důvodu zrušení konkurzu po splnění rozvrhového usnesení, nebo zrušení konkurzu z důvodu, že majetek dlužníka je zcela nepostačující, a společnost zároveň nemá žádný majetek). Zrušení je jinými slovy nutnou podmínkou pro povolení výmazu společnosti z obchodního rejstříku.

Z tohoto hlediska existují dva způsoby zrušení obchodní společnosti. Prvním je zrušení společnosti s likvidací. Druhým je zrušení společnosti bez likvidace, tzv. přeměny společnosti, kdy dochází k univerzální sukcesi na právního nástupce společnosti. Majetek zrušované společnosti ve druhém případě tedy není třeba vypořádat – „zlikvidovat“ – jako je tomu v případě prvním, neboť tento přechází celý na právního nástupce společnosti. Volba způsobu zrušení společnosti tedy závisí na tom, zda je zde univerzální právní nástupce či nikoli.

Od způsobů zrušení společnosti je třeba odlišit důvody zrušení, které vypočítává obecně § 68 ObchZ. Mezi důvody patří i zrušení konkurzu po splnění rozvrhového usnesení a zrušení konkurzu z důvodu, že majetek dlužníka je zcela nepostačující. V těchto případech mohou nastat dvě situace: a) majetek dlužníka je v průběhu konkurzu zcela vypořádán a po zrušení konkurzu dlužník nemá již žádný majetek, b) po zrušení konkurzu zbude společnosti majetek. Sub a) se likvidace společnosti neprovádí. Sub b) je třeba provést likvidaci, ovšem pro její průběh platí určité výjimky vycházející ze specifické situace, za níž se likvidace provádí.

Ke zrušení společnosti v souvislosti s konkurzem dochází až ke dni zrušení konkurzu. Proto není konkurz třetím způsobem zrušení společnosti, ale právní skutečností, na základě níž se společnost zrušuje. Následně se buď přistoupí k likvidaci, či nikoli. Situací, kdy po zrušení konkurzu bude třeba provádět likvidaci, bude v praxi velmi málo z toho důvodu, že veškerý majetek společnosti je zpravidla vypořádán již

v insolvenčním řízení samotném. Obchodní společnost se tak většinou zruší bez likvidace (obchodní zákoník přesněji stanoví, že se likvidace „nevyžaduje“) – tyto situace vytvářejí druhou podskupinu množiny zrušení společnosti bez likvidace vedle přeměn obchodních společností. Nelze tedy zcela jednoznačně postavit mezi zrušení bez likvidace a přeměny rovnítko, přesto se oba pojmy používají a simili. Konkurzem se budu blíže zabývat v kapitole 1.3 *Důvody zrušení obchodní společnosti*, kde zohledním jeho stránku coby důvodu zrušení a dále v kapitole 2 *Likvidace*, v níž vymezím předpoklady a rozdíly obou institutů.

Likvidaci obchodní společnosti budu věnovat celou následující kapitolu, nyní krátce popíši přeměny obchodních společností.

Právní úprava přeměn obchodních společností byla s účinností k 1. 1. 2008 převedena z obchodního zákoníku do samostatného zákona o přeměnách obchodních společností a družstev. Jedinou právní skutečností, na základě níž lze společnost zrušit formou přeměny, je rozhodnutí společníků, resp. příslušného orgánu společnosti. Přeměny společností jsou bez výjimky dobrovolné, zákon nepřipouští tzv. nedobrovolné zrušení společnosti, jako je tomu u zrušení společnosti s likvidací (z rozhodnutí soudu).

Společným znakem přeměn je tzv. statutární modifikace - zánik společnosti a zároveň vznik společnosti nové, která se stává jejím univerzálním nástupcem. Český právní řád zná celkem čtyři formy přeměn: fúze, rozdělení, převod jmění na společníka a změna právní formy. Se změnou právní formy ovšem není spojeno zrušení společnosti, neboť obchodní společnost po této přeměně dále existuje, pouze v jiné právní formě, u zbylých tří původní společnost, resp. společnosti zanikají s předchozím zrušením bez likvidace.

Účel přeměn je především ekonomický, je zde snaha společníků o oživení a zlepšení ekonomické situace společnosti, popř. jejich ekonomický zisk. S přeměnami jsou spojeny změny v ovládacích vztazích a zasahují do oblasti koncernového práva. Zároveň jsou středem zájmu práva soutěžního.

Zrušení společnosti bez likvidace má spíše vliv na postavení společnosti na trhu, zatímco zrušení s likvidací se nejvíce dotýká pohledávek a majetku společnosti, který musí

být vzhledem k definitivnímu zániku společnosti bez právního nástupce zcela vypořádán, což je také účelem likvidace.

Veřejností je likvidace často vnímána jako negativní jev svědčící o „bankrotu“ společnosti. Tak tomu ovšem není, neboť pro případ úpadku v českém právu existuje jiný institut, kterým je insolvenční řízení, resp. konkurz. Tzv. nedobrovolných likvidací - i ty však nejsou spojeny s nedostatkem majetku společnosti - je menšina oproti dobrovolnému zrušení společnosti. Společníci své rozhodnutí činí na základě posouzení výhod, které jim likvidace společnosti přinese, a existence účelu společnosti. Rozhodnutí o zrušení společnosti je přijímáno mnohdy i v prosperujících společnostech, jejichž podnikání splnilo svůj účel, vyčerpalo potenciál nabízený trhem, nebo společníci našli výhodnější potenciál jinde a kapitál z rozděleného likvidačního zůstatku se rozhodli vložit jinam.

Řešení otázky, jaký způsob zrušení společnosti zvolit, nemusí být definitivní. Zákon připouští případy, ve kterých je možná změna způsobu zrušení společnosti v průběhu zrušovacího procesu. Možnost změny je limitována jen časově – např. u likvidace do rozdělení likvidačního zůstatku.⁸ Tak, jako společníci mohou své dobrovolné rozhodnutí o zrušení společnosti vzít zpět (zrušit), mohou změnit svou volbu a společnost v likvidaci např. zfúzovat. Opět se zde projevuje prvek smluvní volnosti. Konverze je však možná jen pokud se týče zrušení společnosti z rozhodnutí společníků.

Právní úprava zrušení obchodních společností je důležitá nejen pro obchodní společnosti samé, ale také pro jiné právnické osoby, na něž se podle § 20a OZ⁹ ustanovení obchodního zákoníku o likvidaci obchodních společností použijí přiměřeně, pokud z

---

⁸ § 4 z. č. 125/2008 Sb.: „(1) Přeměna obchodní společnosti nebo družstva je přípustná i v případě, že obchodní společnost nebo družstvo již vstoupily do likvidace a) rozhodnutím společníků nebo valné hromady nebo členské schůze, b) uplynutím doby, na kterou byla založena, c) dosažením účelu, pro který byla založena, nebo d) rozhodnutím soudu o zrušení obchodní společnosti nebo družstva s likvidací, jestliže soud zrušil své rozhodnutí o zrušení obchodní společnosti nebo družstva. (2) Jestliže se přeměňuje obchodní společnost nebo družstvo, které jsou v likvidaci z některého z důvodů uvedených v odstavci 1, likvidace se ukončuje dnem, kdy společníci nebo příslušný orgán obchodní společnosti nebo družstva schválili přeměnu.“

⁹ § 20a OZ: „(1) Právnická osoba se zrušuje dohodou, uplynutím doby nebo splněním účelu, pro který byla zřízena, pokud zvláštní zákon nestanoví jinak. (2) Právnická osoba zapsaná v obchodním rejstříku nebo v jiném zákonem určeném rejstříku zaniká dnem výmazu z tohoto rejstříku, pokud zvláštní zákony nestanoví jinak. (3) Před zánikem právnické osoby se vyžaduje její likvidace, pokud celé její jmění nenabývá právní nástupce nebo zvláštní zákon nestanoví jinak. (4) Ustanovení obchodního zákoníku o likvidaci obchodních společností se přiměřeně použijí i pro likvidaci jiné právnické osoby, pokud z ustanovení upravujících tyto právnické osoby nevyplývá něco jiného.“

ustanovení upravujících tyto právnické osoby nevyplývá něco jiného. Právnická osoba se přitom obecně zrušuje: dohodou, uplynutím doby nebo splněním účelu, pro který byla zřízena. Předpokladem k zániku právnické osoby, kterým je její výmaz z rejstříku (pokud se taková právnická osoba do rejstříku zapisuje), je provedení likvidace jejího majetku (vyjma situací, kdy celé její jmění přechází na právního nástupce). Ustanovení obchodního zákoníku o likvidaci obchodních společností jsou tak subsidiárně použitelná i pro zrušení jiných právnických osob.

1.2 Právní úprava

Právní úprava zrušení obchodních společností je roztroušena do několika předpisů. Hlavní úpravu zrušení společností s likvidací nalezneme v obchodním zákoníku (zákon č. 513/1991 Sb.). Zde se zejména jedná o § 68 a následující, společná ustanovení pro všechny obchodní společnosti, a dále ustanovení speciální k jednotlivým obchodním společnostem, která jsou obsažena v samostatných oddílech nazvaných „zrušení a likvidace ...“, § 88 a následující ObchZ pro veřejnou obchodní společnost, § 102 a následující pro komanditní společnost, § 151 a následující ObchZ pro společnost s ručením omezeným a § 218 a následující ObchZ pro akciovou společnost. Úprava obchodního rejstříku je obsažena v Hlavě III. ObchZ.

Co se týká nadnárodních forem společností, je právní úprava obsažena v nařízeních Rady a prováděcích národních zákonech. Konkrétně se jedná o nařízení Rady č. 2157/2001, o statutu evropské společnosti, nařízení Rady č. 2137/85, o evropském hospodářském zájmovém sdružení, zákon č. 627/2004 Sb., o evropské společnosti a zákon č. 360/2004 Sb., o evropském hospodářském zájmovém sdružení. Z hlediska zrušení společnosti však tyto předpisy vesměs odkazují na obecnou národní úpravu. Blíže se těmito dvěma společnostem budu věnovat v kapitole *3.2 Evropské společnosti*.

Jak jsem již zmínila, s účinností od 1. 1. 2008 byl přijat zákon č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev, který přenesl právní úpravu přeměn společností z obchodního zákoníku. Předchozí právní úpravě byla vytýkána nepřehlednost a přísnost, navíc bylo nutné do českého práva transponovat tzv. desátou směrnici o přeshraničních fúzích kapitálových společností, proto zákonodárce zvolil řešení samostatného zákona.

Úpadkovým právem se zabývá tzv. insolvenční zákon č. 183/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, který k 1. 1. 2008 nahradil dřívější zákon o konkurzu a vyrovnání.

Procesní stránku věci nalezneme v občanském soudním řádu, zákon č. 99/1963 Sb., nesmírně důležitá je v tomto směru úprava rejstříkových soudů.

Posledním zákonem, který bych chtěla jmenovitě zmínit, je zákon č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě, který provádí povinnost obchodních společností uchovávat některé dokumenty v souvislosti se zrušením společností.

1.3 Důvody zrušení

Důvody zrušení jsou právními skutečnostmi, na základě kterých se společnost zrušuje. Taxativně je vypočítává obchodní zákoník jednak obecně (podpůrně) po všechny obchodní společnosti, jednak speciálně pro jednotlivé z nich. Další odchylná úprava je obsažena ve speciálních zákonech upravujících konkrétní typy obchodních společností zabývajících se určitou činností (např. ve finančním sektoru).

Obecnou úpravu obsahuje § 68 odst. 3 a 6 ObchZ a § 68a ObchZ. Podpůrně použitelnými právními skutečnostmi tedy jsou:

- i. § 68 odst. 3 písm. a) ObchZ: „*společnost se zrušuje uplynutím doby, na kterou byla založena*“:

Existence společnosti může být limitována již ve společenské smlouvě, která sama určí, k jakému dni vstoupí společnost do likvidace. Uplynutí doby, jako právní skutečnost mající charakter rozvazovací podmínky, musí být ve smlouvě výslovně uvedena. Následně již není třeba dalšího právního úkonu a společnost se zrušuje dnem, který je určen ve smlouvě nebo z ní vyplývá. Pokud se společníci dohodnou, mohou změnit trvání společnosti z doby určité na dobu neurčitou, popř. jen prodlouží její existenci, avšak mohou tak učinit jen před uplynutím doby trvání společnosti. Dle § 62 odst. 2 ObchZ platí nevyvratitelná domněnka, že není-li při založení společnosti výslovně určeno, že se zakládá na dobu určitou, platí, že byla založena na dobu neurčitou.

- ii. § 68 odst. 3 písm. b) ObchZ: „*společnost se zrušuje dosažením účelu, pro který byla založena*“:

Dosažení účelu jako právní skutečnost má stejné následky jako uplynutí doby. Dnem, kterým společnost dosáhla účelu, pro který byla založena – tento musí být ve společenské smlouvě jasně definován – se zrušuje a vstupuje do likvidace. Pokud by byl účel určen jen povšechně, rejstříkový soud by takovou společnost neměl zapsat do obchodního rejstříku z důvodu neurčitosti společenské smlouvy. V případě zápisu společnosti se k dosažení účelu nebude přihlížet. V praxi mohou u společností založených k dosažení určitého účelu, přesto, že je definován ve společenské smlouvě určitě, vzniknout pochyby, zda bylo účelu opravdu dosaženo. Proto přichází jeho aplikace v úvahu jen v určitých případech, kdy je jeho užití vhodné, např. při realizacích velkých staveb.

- iii. § 68 odst. 3 písm. c) a e) ObchZ: *společnost se zrušuje dnem uvedeným v rozhodnutí společníků nebo orgánu společnosti o zrušení společnosti, jinak dnem, kdy toto rozhodnutí bylo přijato, dochází-li ke zrušení společnosti s likvidací, nebo dnem uvedeným v rozhodnutí společníků nebo orgánu společnosti, pokud dochází k zániku společnosti v důsledku fúze, převodu jmění na společníka nebo v důsledku rozdělení, jinak dnem, kdy bylo toto rozhodnutí přijato“:*

Tato možnost vyplývá z povahy obchodní společnosti jako soukromoprávního sdružení založeného na základě smlouvy, jejíž smluvní strany mohou dohodou smluvní vztah ukončit či změnit. Rozhodnutí společníků nebo orgánu společnosti může směřovat jak ke zrušení společnosti s likvidací, tak ke zrušení společností přeměnou, což je vyjádřeno odděleně pod dvěma písmeny odstavce třetího. Rozhodnutí společníků, resp. orgánu společnosti se nazývá disociační usnesení. Pravomoc k přijetí disociačního usnesení mají buď společníci, nebo orgán společnosti, kterým je valná hromada.¹⁰

- iv. § 68 odst. 3 písm. d) ObchZ: „*Společnost se zrušuje dnem uvedeným v rozhodnutí soudu o zrušení společnosti, jinak dnem, kdy toto rozhodnutí nabude právní moci.“*

Jedná se o případ tzv. nedobrovolné likvidace. Společnost z tohoto důvodu vstupuje vždy do likvidace. Soud může rozhodnout o zrušení společnosti jen v zákonem stanovených případech, které jsou určeny taxativně. Řízení o zrušení společnosti je zahájeno na návrh oprávněné osoby, kterou je státní orgán či osoba, která osvědčí svůj

---

¹⁰ Dále viz kapitola 3.3 *Disociační usnesení*.

zájem. Věcně a místně příslušný v prvním stupni je krajský soud, v jehož obvodu má společnost sídlo. Rozhoduje se usnesením, které je pravomocné doručením¹¹, i bez nařízení jednání. Společnost je zrušena dnem uvedeným v rozhodnutí, není-li ho, dnem právní moci rozhodnutí soudu o zrušení společnosti s likvidací.

Předpoklady pro vydání usnesení soudu o zrušení společnosti jsou vesměs odrazem nečinnosti společnosti či porušováním jejích povinností. Jsou vyjmenovány v § 68 odst. 6 ObchZ ale též jinde v obchodním zákoníku (tzv. zvláštní důvody zrušení společnosti)¹². Zákonodárce umožnil obchodním společnostem zjednat nápravu protiprávního stavu, aby mohla společnost dále existovat, a to stanovením možnosti ve lhůtě obnovit činnost společnosti.¹³

Mezi důvody pro rozhodnutí soudu vyjmenované v § 68 ObchZ patří následující: v uplynulých dvou letech se nekonala valná hromada nebo v uplynulém roce nebyly zvoleny orgány společnosti, kterým skončilo nebo jejichž všem členům skončilo funkční období před více než jedním rokem, nestanoví-li ObchZ jinak, anebo společnost po dobu delší než dva roky neprovozuje žádnou činnost; společnost pozbude oprávnění k podnikatelské činnosti; zaniknou předpoklady vyžadované zákonem pro vznik společnosti, anebo jestliže společnost nemůže vykonávat činnost pro nepřekonatelné rozpory mezi společníky; společnost porušuje povinnost vytvářet rezervní fond; společnost porušuje ustanovení § 56 odst. 3 ObchZ, tedy vykonává činnost, k níž je potřeba živnostenské či jiné oprávnění nikoli pomocí osob, které k činnosti takové oprávnění mají; společnost neplní povinnost prodat část podniku nebo se rozdělit uloženou rozhodnutím Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže podle zvláštního právního předpisu.

Dalším z možných předpokladů pro rozhodnutí soudu o zrušení společnosti je ustanovení §68a ObchZ - zrušení společnosti z důvodu její neplatnosti. Vzhledem k tomu, že zápis do obchodního rejstříku je konstitutivní povahy a po vzniku společnosti se již nelze domáhat toho, že společnost nevznikla, jedinou možností, jak určitým způsobem „zhojit“ vady společnosti, je její zrušení z důvodu její neplatnosti. Soud může prohlásit

---

¹¹ § 200e odst. 3 OSŘ.

¹² Viz kapitoly 3.1 *Rozdíly u osobních a kapitálových společností* a 3.2 *Nadnárodní společnosti*

¹³ § 68 odst. 7 ObchZ: „V případech, kdy tento zákon umožňuje zrušení společnosti rozhodnutím soudu, stanoví soud před rozhodnutím o zrušení společnosti lhůtu k odstranění důvodu, pro který bylo zrušení navrženo, jestliže je jeho odstranění možné.“

neplatnost společnosti jen v nejzávažnějších případech (výčet je opět taxativní) a to i bez návrhu.¹⁴ Společnost se následně právní mocí rozhodnutí zrušuje s likvidací, obdobně jako je tomu z důvodů popsaných v předchozím odstavci.

v. § 68 odst. 3 písm. f) ObchZ: „Společnost se zrušuje zrušením konkurzu po splnění rozvrhového usnesení nebo zrušením konkurzu z důvodu, že majetek dlužníka je zcela nepostačující.“

Na rozdíl od dřívější úpravy, kdy ke zrušení společnosti docházelo již prohlášením konkurzu na společnost, současná právní úprava určuje okamžik zrušení společnosti až ke dni zrušení konkurzu (přesněji řečeno ke dni právní moci zrušení konkurzu¹⁵). Ustanovení před novelizací totiž přinášelo praktické problémy, neboť konkurz nemusí vždy skončit „zrušením úpadce“, může být zrušen i z jiných důvodů.¹⁶

Ke zrušení společnosti v souvislosti s konkurzem dochází zrušením konkurzu po splnění rozvrhového usnesení a zrušením konkurzu z důvodu, že majetek dlužníka je zcela nepostačující.

Ačkoli obchodní zákoník zmiňuje jen tyto dva důvody, insolvenční zákon¹⁷ dále uvádí, že podkladem pro zánik společnosti je též usnesení o zamítnutí insolvenčního návrhu pro nedostatek majetku. Pro porozumění tomuto zdánlivému rozporu musíme jít do podstaty insolvenčního řízení a pozorněji přečíst § 144 IZ.

Zamítnutí insolvenčního návrhu pro nedostatek majetku představuje totiž zvláštní kvalifikované situace, přičemž prioritou insolvenčního řízení, jestliže se společnost nachází

---

¹⁴ § 68a odst. 2 písm. a) až f) ObchZ: „a) nebyla uzavřena společenská nebo zakladatelská smlouva nebo nebyla pořízena zakladatelská listina nebo nebyla dodržena jejich předepsaná forma, b) předmět podnikání (činnosti) je nedovolený nebo odporuje veřejnému pořádku, c) ve společenské nebo zakladatelské smlouvě, zakladatelské listině nebo ve stanovách chybí údaj o firmě společnosti nebo o vkladech společníků nebo o výši základního kapitálu, jestliže zákon takový údaj předepisuje, nebo o předmětu podnikání (činnosti), d) nebyla dodržena ustanovení o minimálním splacení vkladů, e) všichni zakládající společníci jsou nezpůsobilí k právním úkonům, f) v rozporu se zákonem je počet zakladatelů nižší než dva.“

¹⁵ § 309 odst. 3 a 4 IZ: „(3) Rozhodnutí, kterým se konkurs ruší, je vykonatelné a jeho účinky nastávají dnem, kdy nabude právní moci. (4) Právní mocí rozhodnutí, kterým se konkurs ruší, insolvenční řízení končí.“

¹⁶ Např. § 308 odst. 1 IZ: „Insolvenční soud rozhodne i bez návrhu o zrušení konkursu a) zjistí-li, že nebyl ani dodatečně osvědčen dlužníkův úpadek; to neplatí, došlo-li již ke zpeněžení podstatné části majetkové podstaty, b) zjistí-li, že zde není žádný přihlášený věřitel a všechny pohledávky za majetkovou podstatou a pohledávky jim postavené na roveň jsou uspokojeny.“

¹⁷ § 144 odst. 4 IZ: „Usnesení o zamítnutí insolvenčního návrhu pro nedostatek majetku je podkladem pro výmaz dlužníka z obchodního rejstříku, nejde-li o právnickou osobu zřízenou zákonem.“

v úpadku, je vydání rozhodnutí o úpadku. Předpoklady pro zamítnutí insolvenčního návrhu pro nedostatek majetku jsou natolik přísné, že by v praxi k těmto situacím mělo docházet zřídka, přesto k nim dochází, což je již dnes vidět z praxe soudů.

Předně musí být dlužník obchodní společností, která byla zrušena rozhodnutím soudu, a jménem společnosti podal návrh likvidátor, který byl jmenován soudem ze seznamu insolvenčních správců. To znamená, že se společnost před podáním návrhu na zahájení insolvenčního řízení nacházela v likvidaci. Dále musí likvidátor předložit insolvenčnímu soudu zprávu, že prověřil možnosti uplatňovat neplatnost či neúčinnost právních úkonů dlužníka a ze seznamu majetku společnosti vyplývá, že její majetek nebude postačovat k úhradě nákladů insolvenčního řízení. Zároveň byli vyzváni všichni věřitelé společnosti ke sdělení údajů o majetku dlužníka a na základě těchto sdělení nebyl žádný majetek dlužníka nalezen. Všechny tyto podmínky musí být dány kumulativně.

Jestliže je tedy společnost zrušena soudem, přičemž je likvidátorem jmenována osoba ze seznamu insolvenčních správců a ta po zahájení prvních úkonů likvidace zjistí, že je společnost předlužena, má zákonnou povinnost podat insolvenční návrh. Likvidace společnosti se po dobu insolvenčního řízení přerušuje a za situace, kdy společnost nemá žádný majetek ani, aby kryl náklady insolvenčního řízení, nezbývá za splnění shora uvedeného než zamítnout takový návrh pro nedostatek majetku. Pro výmaz společnosti postačuje usnesení o zamítnutí návrhu s tím, že se nevyžaduje ukončení likvidace společnosti, pokud společnost nemá majetek, který by šlo zpeněžit v likvidaci (což vzhledem k zamítnutí návrhu pro nedostatek majetku nemá).

Zamítnutí insolvenčního návrhu pro nedostatek majetku tedy není důvodem zrušení společnosti, neboť ta byla již dříve zrušena rozhodnutím soudu, ale jen podkladem pro výmaz společnosti z obchodního rejstříku.

1.4 Judikatura

Soudní rozhodnutí jsou důležitou součástí jakéhokoli právního výkladu. Přináší odpovědi na otázky vyplývající z praktických situací, podílí se na výkladu právních předpisů a vyplňují tak mezery v právu jejich interpretací a aplikací. Síla autority, která je vlastností každého soudního rozhodnutí, soudů vyšších stupňů zejména, působí na teoretické výklady jednotlivých právních institutů. Někdy přinášejí velice zajímavá řešení problémů,

jindy jsou opakující se rutinou. V kapitolách věnovaných judikatuře umístěných v závěru každé ze tří pasáží práce se pokusím nastínit právě ty zajímavé judikáty a rozkrýt jejich smysl.

První rozhodnutí, které bych chtěla zmínit, se týká právních skutečností, na základě kterých se společnost zrušuje, tedy těch, které jsou popsány v kapitole 1.3 *Důvody zrušení*. Toto rozhodnutí říká, že *„je-li obchodní společnost zrušena na základě jedné právní skutečnosti, poté nastalá právní skutečnost, jež by jinak měla za následek zrušení této společnosti, již takový účinek nemá.“*¹⁸

Relevantní je tedy jen ta právní skutečnost, která nastane jako první. Pokud např. dojde ke zrušení společnosti uplynutím doby, na kterou byla společnost založena, další rozhodnutí společníků o zrušení společnosti by již nebylo důvodem zrušení společnosti apod. To má svůj význam nejen pro určení okamžiku, k němuž se společnost zrušuje, ale také pro režim celé likvidace vyplývající z rozdílu mezi dobrovolnou a nedobrovolnou likvidací.

O důležitosti úpravy likvidací obchodních společností i pro jiná soukromoprávní sdružení svědčí další soudní rozhodnutí. Nejvyšší soud se v něm zabýval zrušením sdružení podle zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů. Podle § 13 tohoto zákona se provede při zániku sdružení majetkové vypořádání. Dále zákon stanoví, za jakých podmínek určí likvidátora Ministerstvo vnitra. Ministerstvo jmenuje likvidátora tehdy, dojde-li k zániku sdružení jeho rozhodnutím nebo dojde-li k zániku dobrovolným rozpuštěním a není-li zde orgán sdružení, který by likvidaci provedl. *„Zákon č. 83/1990 Sb. neobsahuje úpravu možnosti obnovení likvidace, resp. majetkového vypořádání zaniklého sdružení, proto je třeba vycházet z úpravy likvidace v obchodním zákoníku.“*¹⁹

Zákony upravující jednotlivé právnické osoby, mohou tedy upravit odchylky od obecného režimu zrušení společnosti a likvidace obsaženého v obchodním zákoníku. Jestliže však být jen z části úpravu neobsahují, je obchodní zákoník v této oblasti použitelný subsidiárně a to na základě odkazu § 20a občanského zákoníku. Jestliže se provádí likvidace právnické osoby, která není obchodní společností, vztahují se na ni

---

¹⁸ Judikát publikovaný v Soudních rozhledech 10/2005. Str. 377.

¹⁹ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR, sp.zn. 29 Odo 1038/2006, ze dne 25.3.2008.

zpravidla tři předpisy – občanský zákoník, právní předpis upravující sdružení a obchodní zákoník.

I vztahem insolvenčního řízení a likvidace se soudní praxe zabývá. Dle jednoho z judikátů²⁰ může dlužník namítat, že není v úpadku formou insolvence, jen pokud se dostal do prodlení se splacením splatných pohledávek svým věřitelům proto, že vstoupil do likvidace, ve které řádně pokračuje. Jestliže by prodlení mělo příčinu jinde, popř. by byl věřitel v prodlení již před zahájením likvidace, znamenalo by to s největší pravděpodobností (za splnění dalších podmínek úpadku), že je v úpadku a likvidátor by tak musel podat návrh na zahájení insolvenčního řízení.

Na obchodní společnosti v likvidaci přitom mohou podat návrh na zahájení insolvenčního řízení i její věřitelé. Společnost (dlužník) se však může zahájení řízení bránit námitkou, že je jeho prodlení způsobeno řádným prováděním likvidace. Společnost v likvidaci se totiž do prodlení s úhradou plateb dostane často, neboť likvidátorovi trvá i delší dobu, než se mu podaří zpeněžit veškerý majetek společnosti tak, aby mohl věřitelům jejich pohledávky uhradit. Jestliže společnost má volné finanční prostředky, nic nebrání tomu, aby byli věřitelé ještě před zpeněžením celého majetku společnosti uspokojeni. Uspokojování věřitelů se děje na základě uvážení likvidátora.

---

²⁰ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR, sp.zn. 29 Odo 306/2002, ze dne 2.6.2004.

2 LIKVIDACE

2.1 Likvidace obecně

Likvidace společností nemají u nás dlouhou tradici, jejich počátek je u nás datován teprve v roce 1991. Obchodní zákoník, v němž je obsažena úprava likvidace, stanoví jen její postup, neuvádí ovšem definici likvidace. Z obsahu likvidace dovodíme, že se jedná o souhrn právních a ekonomických činností ode dne zrušení společnosti bez právního nástupce až po ukončení likvidace²¹, které mají za cíl ukončení existence společnosti a její výmaz z obchodního rejstříku. Na rozdíl od konkurzu likvidace probíhá mimosoudně, ovšem určitá rozhodnutí v likvidaci soud provádí, zejména jako rejstříkový soud.²² Likvidaci tedy neprovádí soud ale zvláštní orgán společnosti, kterým je likvidátor.²³ Společnost v likvidaci používá obchodní firmu s dovětkem „v likvidaci“, což se zapisuje do obchodního rejstříku.

Likvidace se provádí, zrušuje-li společnost s likvidací, tedy nemá-li právního nástupce. Dále se likvidace provádí v souvislosti se zrušením konkurzu, zbude-li společnosti nějaký majetek.²⁴ Zrušení společnosti s likvidací je přitom subsidiární vůči všem ostatním způsobům zrušení společnosti. Pokud zákon nestanoví, že se likvidace neprovádí, provede se vždy.

Likvidaci můžeme rozdělit na dobrovolnou a nedobrovolnou. O nedobrovolnou likvidaci se jedná v případě likvidace z rozhodnutí soudu. O nedobrovolnou likvidaci se jedná též v případě likvidace v souvislosti se zrušením konkurzu, neboť i zde se společnost zrušuje a likvidace provádí na základě rozhodnutí soudu. Není rozhodné, kdo podal

---

²¹ § 75a odst. 1 ObchZ: „*Likvidace končí rozdělením likvidačního zůstatku nebo použitím prostředků z výtěžku z prodeje majetku k uspokojení věřitelů anebo převzetím majetku věřiteli k úhradě jejich pohledávek anebo odmítnutím věřitelů převzít majetek k úhradě dluhů ...*“

²² Blíže kapitola 2.6 *Role soudu*.

²³ K osobě likvidátora kapitola 2.3 *Likvidátor*.

²⁴ § 70 odst. 1 a 2 ObchZ: (1) Je-li společnost zrušena s likvidací nebo zbude-li po zrušení společnosti z důvodů uvedených v § 68 odst. 3 písm. f) majetek, provede se likvidace podle tohoto zákona, pokud ze zvláštního právního předpisu nevyplývá jiný způsob vypořádání jejího jmění.

(2) Společnost vstupuje do likvidace ke dni, k němuž je zrušena, pokud zákon nestanoví jinak. Vstup společnosti do likvidace se zapisuje do obchodního rejstříku. Po dobu likvidace se užívá firma společnosti s dovětkem „v likvidaci“.

insolvenční návrh, i v případě, že jej podal sám úpadce (společnost), jedná se o likvidaci nedobrovolnou, protože jsou-li podmínky pro provedení konkurzu, soud jej nařídí a po jeho skončení konkurz zruší a dále na vůli navrhovatele nezáleží. Ostatní případy spadají pod dobrovolnou likvidaci, neboť impulzem k jejímu zahájení je dobrovolné rozhodnutí společníků ať již ad hoc, či učiněné při sepsání společenské smlouvy.

Již bylo uvedeno, že k nedobrovolné likvidaci může soud přistoupit jen v zákonem stanovených případech. Oproti tomu dobrovolná likvidace, tedy její zahájení, je zcela na vůli orgánu, v jehož kompetenci je o ní rozhodnout, není podstatné, z jakých důvodů. Vycházíme z podstaty obchodní společnosti jako soukromoprávního sdružení.

Důvody pro rozhodnutí společníků o zrušení společnosti, disociační usnesení, mohou být jakékoli. Často to bude posouzení ekonomické výhodnosti, či splnění účelu společnosti.

Účelem likvidace je vypořádání majetkových vztahů společnosti, aby mohla společnost zaniknout. Musí být vypořádány majetkové vztahy ke třetím osobám tak, aby byly splaceny všechny splatné závazky, aby byly splaceny, popř. jinak zanikly, závazky dosud nesplacené a aby společnost neměla pohledávky za třetími osobami.

2.2 Předpoklady likvidace a její zahájení

Aby společnost mohla vstoupit do likvidace, musí se jednat o obchodní společnost, která existuje – tedy zapsanou v obchodním rejstříku, vzniklou. Dále musí nastat některá z právních skutečností zakládajících zrušení společnosti s likvidací popsaných výše.

Den, k němuž vstupuje společnost do likvidace, se shoduje se dnem, k němuž je zrušena. V případě, že se zrušuje uplynutím doby, na kterou byla založena, příp. dosažením účelu, k němuž byla založena, je tímto dnem právě den, ve kterém uplyne lhůta, resp. je dosaženo účelu založení společnosti. Tím samým dnem společnost vstoupí do likvidace.

V případě, že se společnost zrušuje z rozhodnutí soudu, společníků, resp. orgánu společnosti, je dnem zrušení přednostně den uvedený v takovém rozhodnutí, není-li ho, je dnem zrušení právní mocí rozhodnutí soudu o zrušení společnosti, resp. den přijetí rozhodnutí společníků / orgánu společnosti o zrušení společnosti s likvidací. Den

stanovený v rozhodnutí o zrušení společnosti nemůže být dřívější, než den, k němuž by se společnost zrušila, nebyl-li by stanoven. Nejdříve tedy může být společnost zrušena dnem účinnosti rozhodnutí o jejím zrušení, opačná situace by znamenala retroaktivitu rozhodnutí, což by mohlo vést v extrémních případech k narušení práv a povinností zúčastněných osob.

Vstupuje-li společnost do likvidace zrušením konkurzu po splnění rozvrhového usnesení, či zrušením konkurzu v případě, že majetek dlužníka je zcela nepostačující, je dnem zrušení společnosti právní moc rozhodnutí insolvenčního soudu o zrušení konkurzu.

Disociační usnesení přijímají u veřejné obchodní společnosti a komanditní společnosti její společníci. Taktéž u společnosti s ručením omezeným rozhodují všichni společníci s tím, že společenská smlouva může stanovit, že je takové rozhodnutí v působnosti valné hromady, která o něm platně rozhodne 2/3 většinou všech hlasů. Akciová společnost rozhoduje o svém zrušení vždy na valné hromadě, a to 2/3 hlasů přítomných akcionářů, nestanoví-li stanovy kvorum vyšší. Disociační usnesení musí mít formu notářského zápisu.

Disociační usnesení nahrazuje ukončení smluvního vztahu dohodou, i přes to, že se jedná o svou povahou podobný institut, má disociační usnesení svá specifika, která jsou důsledkem charakteru obchodních společností (např. nekonečný počet společníků).

Rozhodnutí společníků / valné hromady o vstupu společnosti do likvidace může být vzato zpět a to tím, kdo takové rozhodnutí učinil. Tzv. revokaci disociačního usnesení²⁵ je možné učinit do doby, než se započne s rozdělováním likvidačního zůstatku. Ke dni účinnosti revokace disociačního usnesení likvidace končí. Trochu odlišná je situace, kdy bylo rozhodnutí o zrušení společnosti přijato sice společníky / valnou hromadou, avšak

---

²⁵ § 68 odst. 8 a 9 ObchZ: „(8) Společníci nebo příslušný orgán společnosti mohou zrušit své rozhodnutí o zrušení společnosti a jejím vstupu do likvidace do doby, než bylo započato s rozdělováním likvidačního zůstatku. Dnem účinnosti tohoto rozhodnutí končí funkce likvidátora a likvidátor je povinen předat všechny doklady o průběhu likvidace statutárnímu orgánu společnosti. V případě, že likvidátora jmenoval soud (§ 71 odst. 3 poslední věta, odst. 4 a 7), rozhoduje o zrušení rozhodnutí o zrušení společnosti a jejím vstupu do likvidace na návrh společníků či příslušného orgánu společnosti soud. Soud nezruší rozhodnutí o zrušení společnosti, jestliže by tím došlo k zásahu do práv nebo právem chráněných zájmů kteréhokoliv ze společníků nebo třetích osob. (9) Jestliže bylo rozhodnutí o vstupu společnosti do likvidace zrušeno, sestaví společnost ke dni účinnosti tohoto rozhodnutí mezitímní účetní závěrku.“

likvidátora jmenoval soud. I v tomto případě je revokace možná, ovšem rozhoduje o ní soud na návrh společníků / valné hromady.

V souvislosti s rozhodnutím o zrušení společnosti je většinou jmenován i likvidátor, v jehož působnosti je provést likvidaci společnosti a v průběhu likvidace jedná za společnost namísto statutárního orgánu společnosti. Likvidátora jmenuje orgán, který o likvidaci rozhodl. Nejmenuje-li jej bez zbytečného odkladu, učiní tak soud. Soud rovněž jmenuje likvidátora v případě nedobrovolné likvidace. Ten, kdo likvidátora jmenoval, ho může též odvolat a na jeho místo jmenovat likvidátora nového.

2.3 Likvidátor

Likvidaci společnosti provádí likvidátor, který je orgánem společnosti *sui generis*, je orgánem monokratickým. Jeho jmenováním na něj přechází působnost statutárního orgánu jednat za společnost, není však statutárním orgánem. Statutární orgán společnosti existuje dál, z obchodního rejstříku se nevymazává, jeho jednatelské oprávnění je ovšem suspendováno. Zůstává pojistkou pro případy, kdy funkce likvidátora je z nějakého důvodu neobsazena, neboť v těchto případech jedná za společnost prozatímně opět statutární orgán.

V průběhu likvidace je možné činit pouze úkony nutné k provedení likvidace, ať již jedná za společnost statutární orgán, či likvidátor, omezení jednatelského oprávnění je stejné. To vyplývá z § 72 odst. 1 ObchZ: „*likvidátor činí jen úkony směřující k likvidaci společnosti*“ v kombinaci s podstatou likvidace, kterou je její řádné provedení a vyloučení dalších podnikatelských aktivit společnosti. Jestliže by likvidátor, resp. statutární orgán, překročil svou působnost, znamenalo by to neplatnost takového právního úkonu.

Likvidátor při výkonu své funkce plní závazky společnosti, uplatňuje pohledávky a přijímá plnění. Dále zastupuje společnost před soudy a jinými orgány, uzavírá smíry a dohody o změně a zániku práv a závazků a vykovává práva společnosti. Zásadně nemůže uzavírat nové smlouvy s výjimkou těch, které směřují k ukončení nevyřízených obchodů, nebo je-li jich třeba k zachování hodnoty majetku společnosti nebo k jeho využití, nejedná-li se o pokračování v provozu podniku. Ve věcech zápisů do obchodního rejstříku jedná za společnost. Z uvedeného výčtu obsaženého v § 72 odst. 1 ObchZ vyplývá, že likvidátor může činit jen úkony nezbytné k provedení likvidace a v souvislosti s ní.

Vystupuje jménem společnosti před úřady a činí jménem společnosti různá podání. Společnost v likvidaci již nepodniká a veškerá činnost je směřována k ukončení všech jejích obchodů.

Kdo může být jmenován likvidátorem? V zásadě každá fyzická osoba, pokud zákon nestanoví jinak. Likvidátorem může být dle § 71 odst. 2 ObchZ i právnická osoba na základě zvláštního právního předpisu.²⁶ V tomto případě je za sebe povinna určit fyzickou osobu, která za ni bude funkci likvidátora vykonávat a jež se zapíše do obchodního rejstříku, neurčí-li ji do 10 dní od vykonatelnosti rozhodnutí o jmenování, je jí její statutární orgán, resp. všichni jeho členové.

Kvalifikační předpoklady likvidátorů obchodní zákoník výslovně nestanoví. Mám za to, že s ohledem na skutečnost, že na něj přechází jednatelské oprávnění, musí splňovat nejméně požadavky na funkci člena statutárního orgánu.²⁷ Likvidátor tedy musí splňovat všeobecné podmínky provozování živnosti²⁸ bez překážek k jejímu provozování²⁹, musí mít pobyt na území ČR a nesmí být členem dozorčího orgánu společnosti³⁰.

Jak již bylo řečeno, likvidátora jmenuje orgán, který rozhodl o vstupu společnosti do likvidace. V případě dobrovolné likvidace, pokud není o likvidátorovi rozhodnuto bez zbytečného odkladu, jmenuje jej soud. Je možné jmenovat i více likvidátorů, pak vykonává působnost každý jednotlivě, nevyplývá-li ze jmenování něco jiného. Jejich odpovědnost je solidární.

Soud může jmenovat likvidátorem některého ze společníků nebo člena statutárního orgánu a to i bez jeho souhlasu (jinak platí, že likvidátor se svým jmenováním musí souhlasit). Toto ustanovení, zavedené novelou roku 2000³¹, je jakousi první pojistkou pro případy, kdy se nedaří místo likvidátora obsadit či nebyla předchozímu likvidátorovi poskytnuta potřebná součinnost ze strany společnosti. Vychází se z toho, že

---

²⁶ Tímto zvláštním zákonem je např. zákon č. 21/1992 Sb., o bankách.

²⁷ V tomto směru souhlasím s JUDr. Tomášem Dvořákem.

²⁸ Všeobecné podmínky provozování živnosti dle §6 odst. 1 ŽZ jsou: dosažení věku 18 let, způsobilost k právním úkonům, bezúhonnost.

²⁹ Překážky k provozování živnosti jsou vyjmenovány v § 8 ŽZ.

³⁰ Členem dozorčí rady nesmí být osoba oprávněná jednat za společnost (§ 200 odst. 4 ObchZ a obdobně § 139 odst. 2 ObchZ).

³¹ Novela vyřešila situace, kdy se díky nedostatku finančních prostředků nedařilo najít osobu ochotnou vykonávat funkci likvidátora. Přičemž v obchodním rejstříku tak zůstávaly zapsány společnosti nečinné (mrtvé), které by jinak měly být vymazány.

osoby přímo zúčastněné ve společnosti mají o ní zpravidla větší přehled, přístup ke všem dokumentům a právě ony by měly zajistit v krajních případech řádné provedení likvidace. V těchto případech se likvidátor nemůže své funkce vzdát, může jen požádat soud o odvolání, nelze-li na něm spravedlivě požadovat, aby funkci vykonával. Takto jmenovaný likvidátor nemá nárok na odměnu likvidátora.

Druhou pojistkou je možnost soudu jmenovat likvidátora z řad osob zapsaných na seznamu insolvenčních správců. V každém případě platí, že likvidátorovi jmenovanému soudem jsou třetí osoby povinny poskytnout součinnost jako insolvenčnímu správci.

Jmenování likvidátora se povinně zapisuje do obchodního rejstříku. Zápis je deklaratorní povahy, stejně jako zápis o vstupu společnosti do likvidace.

Výkon funkce likvidátora se řídí ustanoveními o mandátní smlouvě podle obchodního zákoníku³² a je výkonem osobním, k čemuž se přiklání i současná judikatura. JUDr. Dvořák nad tím ve svém článku „K některým otázkám spojeným s osobou likvidátora kapitálových společností“ polemizuje, ovšem nakonec dospívá k názoru, že likvidátor se sice nemůže nechat generálně zastoupit, ale může udělit plnou moc ad hoc k výkonu jen určitých úkonů, což je plně v souladu s uvedeným názorem judikatury.

Funkce likvidátora zaniká ukončením likvidace, tedy rozdělením likvidačního zůstatku, smrtí likvidátora v případě, že jím je fyzická osoba, resp. zánikem právnické osoby, rezignací z funkce a odvoláním z funkce. Zápis zániku funkce do obchodního rejstříku má i zde jen deklaratorní povahu.

Na rezignaci likvidátora se obdobně užije § 66 odst. 1 ObchZ.³³ Likvidátor je tak oprávněn ze své funkce odstoupit, musí to však oznámit orgánu, která jej jmenoval. Výkon funkce končí dnem, kdy příslušný orgán rezignaci projednal, resp. měl projednat. Pokud likvidátora jmenoval soud, končí výkon funkce dnem následujícím po dni doručení oznámení o rezignaci.

---

³² § 66 odst. 2 ObchZ.

³³ § 66 odst. 1 ObchZ: „Osoba, která je statutárním orgánem nebo jeho členem anebo členem jiného orgánu společnosti, může ze své funkce odstoupit. Je však povinna oznámit to orgánu, jehož je členem, nebo orgánu, který ji zvolil nebo jmenoval. Výkon funkce končí dnem, kdy odstoupení projednal nebo měl projednat orgán, který ji zvolil nebo jmenoval, nestanoví-li společenská smlouva nebo stanovy, že postačí, projednal-li je nebo měl projednat orgán, jehož je členem. (...) Příslušný orgán je povinen projednat odstoupení na nejbližším zasedání poté, co se o odstoupení z funkce dověděl. (...).“

Ten, kdo likvidátora jmenoval, ho může též odvolat. Kromě toho může likvidátora odvolat vždy soud na návrh oprávněné osoby, pokud likvidátor porušuje své povinnosti. Zároveň musí soud jmenovat nového likvidátora.

V případě zániku funkce likvidátora je nezbytné místo znovu obsadit. V mezidobí jedná za společnost v rámci likvidace statutární orgán společnosti. Obsazení uvolněného místa se děje stejným způsobem, jakým byl jmenován likvidátor původní. Nově jmenovaný likvidátor se zapíše namísto původního do obchodního rejstříku. Pokud jsou ti, kdo mají jmenovat nového likvidátora nečinní (nadále trvá povinnost jmenovat likvidátora bez zbytečného odkladu), jmenuje nového likvidátora i bez návrhu soud (tedy ex offo).

Likvidátor za výkon své funkce odpovídá stejně, jako členové statutárního orgánu.³⁴ Bližší určení odpovědnosti likvidátora obchodní zákoník neuvádí, avšak lze souhlasit s názorem JUDr. Dvořáka, že analogií odpovědnosti členů statutárních orgánů dospějeme k absolutní odpovědnosti likvidátora „za škodu porušením právních povinností při výkonu funkce, a to neomezeně a ze zákona; tuto odpovědnost nelze omezit ani vyloučit.“³⁵

Za výkon funkce likvidátora náleží odměna. Odměnu určuje ten, kdo jmenoval likvidátora. Byl-li likvidátor jmenován soudem, určuje jeho odměnu soud na základě vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 479/2000 Sb. o odměně a náhradě hotových výdajů likvidátora a člena orgánu společnosti jmenovaného soudem. Základem pro určení odměny je dle vyhlášky majetkový zůstatek likvidace.

Soud může přiměřeně s ohledem na okolnosti likvidace odměnu likvidátora zvýšit či snížit. Maximální výše odměny je přitom limitována výší likvidačního zůstatku. V případě, že likvidační zůstatek společnosti nepostačuje na odměnu likvidátora, náleží mu odměna ve výši 1.000,- Kč. Nepostačuje-li likvidační zůstatek k úhradě odměny likvidátora, hradí jeho odměnu, příp. jen část odměny, na kterou likvidační zůstatek nedosahuje, stát.

---

³⁴ § 71 odst. 5 ObchZ.

³⁵ JUDr. Tomáš Dvořák: K některým otázkám spojených s osobou likvidátora kapitálových společností. Právník. 2000. Číslo 8.

Dle vyhlášky náleží likvidátorovi kromě odměny i náhrada hotových výdajů a náhrada za promeškaný čas. Hotovými výdaji likvidátora jsou zejména výdaje na soudní a jiné poplatky, cestovní výdaje, poštovné, telekomunikační poplatky, znalecké posudky a odborná vyjádření, překlady, opisy a fotokopie. Náhrada za promeškaný čas činí 20 Kč za každou i jen započatou půlhodinu při úkonech prováděných v místě, které není sídlem nebo bydlištěm likvidátora (za čas strávený cestou do tohoto místa a zpět) a za čas promeškaný v důsledku zpoždění zahájení jednání před soudem nebo jiným orgánem, jestliže toto zpoždění činí více než 30 minut.

Likvidátor společnosti, která se ocitla v konkurzu, má právo na přiměřenou odměnu a náhradu nutných výdajů, jejíž výši určí insolvenční soud na návrh insolvenčního správce v souladu s vyhláškou. V insolvenčním řízení likvidátor vykonává svou působnost jen v rozsahu, v jakém nepřešla na insolvenčního správce a je mu stanovena povinnost součinnosti. Likvidátor „ztrácí“ tuto působnost v okamžiku podání insolvenčního návrhu, a jde-li o insolvenční návrh věřitele, od rozhodnutí o úpadku.³⁶

Z povahy některých společností vyplývají zvláštní požadavky na osoby likvidátorů. Jedná se o likvidátory bank, pojišťoven a zajišťoven, investičních společností a fondů a penzijních fondů. Tyto zvláštní požadavky jsou obsaženy ve zvláštních zákonech upravujících jednotlivé společnosti.³⁷

Již jsem se zmínila o tom, že likvidátorem banky může být i právnická osoba. Likvidátor banky nesmí mít dle zákona o bankách zvláštní vztah k bance, nesmí být jejím auditorem v posledních pěti letech, ani se nesmí na auditech banky jakkoli podílet. Osobu likvidátora navrhuje Česká národní banka, likvidátora jmenuje soud. Pouze Česká národní banka podává též návrh na odvolání likvidátora a jmenování likvidátora nového. Soud musí o návrhu České národní banky rozhodnout do 24 hodin od podání návrhu. Česká národní banka stanovuje s přihlédnutím k rozsahu činnosti likvidátora výši a splatnost jeho odměny.

---

³⁶ § 70 IZ.

³⁷ Zákon č. 21/1992 Sb., o bankách, zákon č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví, zákon č. 189/2004 Sb., o kolektivním investování, zákon č. 42/1994 Sb., o penzijním připojištění se státním příspěvkem.

Pojišťovny a zajišťovny vstupují do likvidace okamžikem nabytí právní moci rozhodnutí České národní banky o odnětí povolení. Likvidátora jmenuje Česká národní banka ze seznamu likvidátorů, který vede. Určuje též jeho odměnu. Do seznamu likvidátorů může být přitom zapsána pouze fyzická osoba plně způsobilá k právním úkonům, splňující podmínky důvěryhodnosti³⁸, nebo právnická osoba splňující podmínky důvěryhodnosti³⁹, a kvalifikovaná v oblasti pojišťovnictví. Likvidátorem dále nesmí být osoba, která byla auditorem společnosti nebo se jejím na auditu podílela, nebo osoba, která byla ve společnosti odpovědným pojistným matematikem nebo k ní měla vztah, který by mohl být překážkou řádného výkonu funkce likvidátora.

Likvidace investičních společností a investičních fondů může být jak dobrovolná, tak nedobrovolná. V případě dobrovolné likvidace likvidátora jmenuje a odvolává Česká národní banka. Přičemž rozhodnutí o vstupu společnosti do likvidace je v působnosti valné hromady společnosti, která spolu s notářským zápisem osvědčujícím toto rozhodnutí zasílá bezodkladně České národní bance svůj návrh na jmenování likvidátora společnosti. Česká národní banka poté bez zbytečného odkladu buďto jmenuje navrženého likvidátora, nebo návrh zamítne (jestliže likvidátor nesplňuje požadavky stanovené zákonem nebo jestliže má k navrženému likvidátorovi důvodné výhrady) a současně jmenuje likvidátora z vlastního podnětu. Likvidátorovi jmenovanému Českou národní bankou jsou třetí osoby povinny poskytnout součinnost v rozsahu, v jakém jsou povinny ji poskytnout insolvenčnímu správci podle zvláštního právního předpisu, a náleží mu odměna podle vyhlášky č. 479/2000 Sb.

V případě nedobrovolné likvidace, kdy o zrušení společnosti rozhodl soud, jmenuje likvidátora soud na návrh České národní banky. Předpoklady pro jmenování likvidátora jsou obsaženy v § 134 zákona. Likvidátorem může být pouze osoba zapsaná v seznamu likvidátorů a nucených správců vedeného Českou národní bankou, jejíž zájmy nejsou v rozporu se zájmy investorů, a která není personálně nebo majetkově propojena se společností, nebo která se v posledních 3 letech nepodílela na auditu společnosti.

---

³⁸ Podmínky důvěryhodnosti fyzických osob jsou obsaženy v § 10a zákona č. 363/1999 Sb.

³⁹ Podmínky důvěryhodnosti právnických osob jsou obsaženy v § 10b zákona č. 363/1999 Sb.

Likvidátora penzijního fondu jmenuje a odvolává Česká národní banka. V ostatním se úprava likvidátora řídí obchodním zákoníkem.

2.4 Postup po zahájení likvidace

Vstup společnosti do likvidace se zapisuje do obchodního rejstříku. Návrh na povolení zápisu musí podat „včas“ likvidátor. Jestliže likvidátor návrh včas nepodá, zahájí soud řízení o povolení zápisu i bez návrhu, jakmile se o vstupu společnosti do likvidace dozví, což vyplývá z §200b odst. 1 OSŘ⁴⁰. Zápis má deklaratorní účinky.

Mezi první kroky, které musí likvidátor učinit, patří sestavení zahajovací likvidační účetní rozvahy a soupisu jmění.⁴¹ Účetní závěrku předcházející dni vstupu do likvidace by měl sestavit statutární orgán společnosti, jestliže ji tento nesestaví bez zbytečného odkladu, přechází povinnost na likvidátora. Společníci a věřitelé společnosti mohou požádat o zaslání soupisu jmění společnosti a likvidátor má zákonnou povinnost jim ho zaslat. Ze všech těchto dokumentů, které vypovídají o finančním stavu společnosti a možnostech likvidace, likvidátor sestaví rozpočet likvidace a plán likvidace, případně dozví-li se, že je společnost předlužena, má povinnost podat insolvenční návrh a to bez zbytečného odkladu⁴².

Povinnost podat insolvenční návrh má likvidátor během celé likvidace. Pokud by tuto povinnost porušil, odpovídal by věřitelům za škodu, kterou by tím způsobil. Likvidace se po dobu probíhajícího insolvenčního řízení přerušuje. Likvidátor vykonává funkci jen v rozsahu, v jakém nepřešla na insolvenčního správce, přičemž je povinen součinnosti s insolvenčním správcem, za což mu přísluší odměna a náhrada hotových výdajů.

Výjimku z povinnosti podat insolvenční návrh stanoví obchodní zákoník v § 72 pro případy, kdy se provádí likvidace z důvodu zrušení konkurzu. V těchto případech je podávání jakéhokoli návrhu na prohlášení konkurzu nadbytečné, neboť ten již proběhl. Proto se likvidace provede, i když společnost nemá dostatek majetku a je tzv. předlužená.

---

⁴⁰ §200b odst. 1 OSŘ: „Řízení se zahajuje na návrh. Má-li být dosažena shoda mezi zápisem v obchodním rejstříku a skutečným stavem, lze řízení zahájit i bez návrhu.“

⁴¹ § 74 odst. 1 ObchZ.

⁴² § 72 odst. 2 ObchZ.

Po zápisu likvidace a osoby likvidátora do obchodního rejstříku a zjištění majetkového stavu společnosti likvidátor oznámí vstup společnosti do likvidace všem známým věřitelům. „Známi“ věřitelé jsou zejména ti, kteří jsou vedeni v účetnictví společnosti. Zároveň likvidátor zveřejní nejméně dvakrát za sebou (s minimálně 14 denním odstupem) rozhodnutí o zrušení společnosti s likvidací s výzvou pro věřitele, aby přihlásili své pohledávky vůči společnosti. Lhůta pro přihlášení pohledávek musí činit nejméně třicet dní.⁴³ Zveřejněním je zajištěna informovanost ostatních věřitelů, kterým nebyl vstup společnosti do likvidace oznámen přímo. Budou to zejména ti, kteří mají pohledávky vůči společnosti z titulu bezdůvodného obohacení atp.

Oznamovací povinnost má likvidátor i vůči některým institucím, a to jmenovitě vůči finančnímu úřadu, správě sociálního zabezpečení a zdravotním pojišťovnám, u kterých jsou hlášeni její zaměstnanci. Ke dni zrušení společnosti musí být podáno finančnímu úřadu také daňové přiznání.

Likvidátor ukončí všechny smluvní vztahy společnosti s třetími osobami, včetně pracovněprávních vztahů – tyto zanikají zejména dohodou nebo výpovědí, přičemž mají zaměstnanci společnosti nárok na zákonné odstupné.

Další závazné postupy v průběhu likvidace jsou obsaženy v zákoně o účetnictví⁴⁴: povinnosti uzavřít účetní knihy ke dni předcházejícímu vstupu do likvidace a otevření nových účetních knih ke dni vstupu do likvidace, provedení inventarizace, sestavení mimořádné účetní závěrky a další.

Likvidátor také musí již v této fázi likvidace postupně připravovat veškeré dokumenty k jejich archivaci.⁴⁵

Jakmile jsou splněny všechny tyto procedury, může likvidátor přistoupit k vlastnímu účelu likvidace, jímž je zpeněžení majetku společnosti a uspokojení všech známých věřitelů.

---

⁴³ § 73 ObchZ.

⁴⁴ Zákon č. 563/1991 Sb.

⁴⁵ Blíže k archivační povinnosti v následující kapitole.

2.5 Uspokojení pohledávek a rozdělení likvidačního zůstatku

Tato fáze likvidace je jejím samotným účelem. Majetek společnosti je v ní zcela vypořádán a společnosti již následně nic nebrání tomu, aby mohla zaniknout. Likvidátor má za úkol zpeněžit veškerý majetek společnosti a z něj uspokojit přihlášené věřitele. Pokud zbude po uspokojení všech věřitelů společnosti nějaký majetek, rozdělí se mezi společníky jako likvidační zůstatek.

Jednání likvidátora je jednáním dlužníka, proto pokud je některý z věřitelů znevýhodněn, může takovému právnímu úkonu odporovat dle § 42a OZ⁴⁶. Na rozdíl od postupu v insolvenčním řízení, nejsou pro průběh zpeněžení majetku a uspokojování věřitelů stanovena žádná zvláštní pravidla s výhradou předchozí věty. Tato skutečnost vychází z předpokladu, že je-li společnost v likvidaci a nikoli v konkurzu, má dostatek prostředků na uspokojení všech svých věřitelů, proto není třeba zvláštních pravidel. Likvidátor se tedy při uspokojování věřitelů společnosti řídí vlastním uvážením jen s rizikem možnosti odporovatelnosti jiného věřitele.

Jedinou výjimkou z toho, co bylo řečeno v předchozím odstavci, je přednostní uspokojení mzdových nároků zaměstnanců, není-li podán insolvenční návrh.⁴⁷ Tato úprava je logickým vyústěním ochrany zaměstnanců společnosti z hlediska jejich větší zranitelnosti oproti jiným věřitelům společnosti. Chrání se tu zvláště právo na mzdu. Přednostní uspokojení zaměstnanců se ovšem nepoužije, jestliže by byl vůči společnosti podán insolvenční návrh.

---

⁴⁶ § 42a OZ: „(1) Věřitel se může domáhat, aby soud určil, že dlužníkovy právní úkony, pokud zkracují uspokojení jeho vymahatelné pohledávky, jsou vůči němu právně neúčinné. Toto právo má věřitel i tehdy, je-li nárok proti dlužníkovi z jeho odporovatelného úkonu již vymahatelný anebo byl-li již uspokojen.

(2) Odporovat je možné právním úkonům, které dlužník učinil v posledních třech letech v úmyslu zkrátit své věřitele, musel-li být tento úmysl druhé straně znám a právním úkonům, kterými byli věřitelé dlužníka zkráceni a k nimž došlo v posledních třech letech mezi dlužníkem a osobami jemu blízkými (§ 116, 117), nebo které dlužník učinil v uvedeném čase ve prospěch těchto osob, s výjimkou případu, když druhá strana tehdy dlužníkuv úmysl zkrátit věřitele i při náležitě pečlivosti nemohla poznat.

(3) Právo odporovat právním úkonům lze uplatnit vůči osobě, v jejíž prospěch byl právní úkon učiněn, nebo které vznikl z odporovatelného úkonu dlužníka prospěch.

(4) Právní úkon, kterému věřitel s úspěchem odporoval, je vůči němu neúčinný potud, že věřitel může požadovat uspokojení své pohledávky z toho, co odporovatelným právním úkonem ušlo z dlužníkovy majetku; není-li to dobře možné, má právo na náhradu vůči tomu, kdo měl z tohoto úkonu prospěch.“

⁴⁷ § 74 odst. 3 ObchZ.

Ze zpeněženého majetku společnosti jsou uspokojováni přihlášení věřitelé, jejichž pohledávky jsou splatné. Aby mohl být věřitel uspokojen, musí tedy svou pohledávku nejprve přihlásit do likvidace. Může tak učinit kdykoli během likvidace, to znamená, že není vázán lhůtou, která je stanovena likvidátorem ve výzvě věřitelům. Jestliže má věřitel vůči společnosti pohledávku, která je sporná nebo není splatná, likvidátor ji sice do vyřešení sporu, resp. do její splatnosti, neuspokojí, avšak věřitel má právo na poskytnutí dostatečného zajištění jeho pohledávky. Dokud nejsou takové pohledávky dostatečně zajištěny, nelze započít s rozdělováním likvidačního zůstatku.⁴⁸

Oproti konkurzu nemá likvidace vliv na právní osud pohledávek. I po skončení likvidace se věřitelé, kteří nebyli uspokojeni v průběhu likvidace – zejména ti, kteří své pohledávky do likvidace nepřihlásili a nejsou společnosti známí z jejího účetnictví – mohou domáhat uspokojení na společnících „zlikvidované“ společnosti z titulu jejich ručení. Zahájením likvidace se pohledávky nesplacené nestávají splatnými a skončením likvidace nezanikají. I v průběhu likvidace platí obecná ustanovení obchodního a občanského zákoníku o závazcích.

Za splnění pohledávek, které nebyly uspokojeny v likvidaci, ručí společníci do výše svého podílu na likvidačním zůstatku, nejméně však v rozsahu, v němž ručili za trvání společnosti⁴⁹ (vždy se použije to ručení, které je pro věřitele výhodnější). Jedná se o zákonné ručení, k jehož vzniku není třeba žádného právního úkonu a které se řídí obdobně ustanoveními obchodního zákoníku o zajištění závazků ručením.⁵⁰ Ručení do výše podílu na likvidačním zůstatku není na rozdíl od ručení za trvání společnosti solidární. To tedy znamená, že pokud se věřitel domáhá na společníkově plnění z titulu jeho ručení (a zároveň se uplatní ručení do výše podílu na likvidačním zůstatku, neboť je vyšší), má právo jen na tu část, která odpovídá podílu konkrétního společníka na likvidačním zůstatku společnosti (dle zprávy o průběhu likvidace a seznamu společníků, kterým byl

---

⁴⁸ § 75 odst. 4 ObchZ.

⁴⁹ § 56 odst. 6 ObchZ: „Po zániku společnosti ručí společníci za závazky společnosti stejně jako za jejího trvání. Pokud se společnost zrušuje s likvidací, ručí společníci za její závazky do výše svého podílu na likvidačním zůstatku (§ 61 odst. 4), nejméně však v rozsahu, v němž za ně ručili za trvání společnosti. Mezi sebou se společníci vyrovnají tímž způsobem jako při ručení za trvání společnosti.“

⁵⁰ Úprava ručení v OZ se nepoužije, protože je komplexně upravena v ObchZ.

vyplacen podíl na likvidačním zůstatku⁵¹). Rozsah ručení je rozdílný pro jednotlivé obchodní společnosti.⁵²

Po uspokojení všech známých věřitelů likvidátor sestaví zprávu o průběhu likvidace s návrhem na rozdělení likvidačního zůstatku společníkům a předloží jim jí ke schválení.⁵³ K témuž dni sestaví likvidátor účetní závěrku společnosti v likvidaci. Pokud společníci / příslušný orgán společnosti návrh na rozdělení likvidačního zůstatku neschválí, nebrání to následnému výmazu společnosti z obchodního rejstříku. Obranou společníka, který vysloví s návrhem na rozdělení likvidačního zůstatku nesouhlas, je možnost podání návrhu na soudní přezkum v prekluzivní lhůtě tří měsíců od předložení návrhu. Případné soudní rozhodnutí je závazné vůči všem společníkům. Úkolem likvidátora je pouze vyčíslit absolutní hodnotu podílu na likvidačním zůstatku připadající na jednotlivé společníky. Způsob výpočtu je totiž stanoven zákonem a to odchylně pro jednotlivé obchodní společnosti.⁵⁴ Po rozdělení likvidačního zůstatku likvidátor sestaví seznam společníků, kterým podíl na likvidačním zůstatku vyplatil.

Majetkový zůstatek společnosti, který vyplyne po uspokojení všech známých pohledávek, je tedy likvidačním zůstatkem.⁵⁵ Tento zůstatek může být jak kladný, neboli „aktivní“ (likvidační zisk), tak záporný – „pasivní“ (likvidační ztráta). Hodnocení, zda se jedná o likvidační zisk nebo ztrátu se odvíjí od jeho porovnání se základním kapitálem společnosti (součtu vkladů společníků). Pokud je likvidační zůstatek roven nule, znamená to, že se rovná základnímu kapitálu společnosti. Specifická situace nastane v případě, že je likvidační zůstatek záporný a zároveň větší než vklady společníků. V takovém případě likvidace skončila předlužením a likvidátor může po neomezeně ručících společnících uplatňovat úhradu zbylých dluhů.

V případě, že se provádí likvidace po zrušení konkurzu, je obchodním zákoníkem stanoven odlišný postup samotného průběhu likvidace, a to v § 75 odst. 5 a 6. Majetek společnosti totiž nestačí na pokrytí všech jejích závazků. Likvidátor po zpeněžení majetku proto nejprve uhradí náklady likvidace, dále uspokojí mzdové nároky zaměstnanců a

---

⁵¹ Zakládají se do sbírky listin dle § 38i odst. 1 písm. d) ObchZ.

⁵² Viz kapitola 3.4 *Ručení společníků a rozdělení likvidačního zůstatku*.

⁵³ § 75 odst. 1 ObchZ.

⁵⁴ Viz kapitola 3.4 *Ručení společníků a rozdělení likvidačního zůstatku*.

⁵⁵ Likvidačním zůstatkem označuje zákon čistý majetkový zůstatek, který vyplyne z likvidace.

následně pohledávky ostatních věřitelů dle pořadí splatnosti jejich pohledávek. Pohledávky splatné ve stejný den uspokojí poměrně. Pokud se likvidátorovi nepodaří zpeněžit majetek společnosti v přiměřené době, nabídne jej věřitelům v pořadí splatnosti jejich pohledávek. Nemají-li věřitelé o majetek společnosti zájem (odmítnou-li jej převzít), přechází majetek společnosti na stát dnem výmazu společnosti z obchodního rejstříku.

Namísto zprávy o průběhu likvidace s návrhem na rozdělení likvidačního zůstatku, který za těchto situací neexistuje, likvidátor sestaví zprávu o naložení s majetkem společnosti, kterou též předkládá příslušnému orgánu společnosti (společníkům / valné hromadě) ke schválení (případně neschválení nebrání zániku společnosti). Obdobně jako bylo popsáno výše, k témuž dni likvidátor sestaví účetní závěrku.

Rozdělením likvidačního zůstatku, použitím prostředků z výtěžku z prodeje majetku k uspokojení věřitelů, převzetím majetku věřiteli k úhradě jejich pohledávek, nebo odmítnutím věřitelů převzít majetek společnosti likvidace končí. Ke dni skončení likvidace likvidátor sestaví účetní závěrku společnosti a podá daňové přiznání. K návrhu na výmaz společnosti z obchodního rejstříku bude dále třeba souhlasu příslušného správce daně s výmazem společnosti, o nějž musí likvidátor zažádat.

Po skončení likvidace by likvidátor měl podat návrh na výmaz společnosti z obchodního rejstříku do 30 dní. Nic ho k tomu ovšem nenutí, neboť obchodní zákoník neobsahuje za nedodržení lhůty žádnou sankci. Mezi ukončením likvidace společnosti a jejím faktickým výmazem z obchodního rejstříku v praxi proto vznikají různé časové prodlevy, v obchodním rejstříku tak zůstávají zapsány zcela mrtvé společnosti. To ovšem není nijak na škodu, neboť již společnost v likvidaci je společností „nefunkční“ a v některých případech je naopak zájem na tom, aby společnost prozatím existovala alespoň v této formě. Mám na mysli situace, kdy společnost v likvidaci vede soudní spor. Zajímavé je, že otázku, zda existence soudního sporu brání výmazu společnosti z obchodního, posuzují české soudy rozdílně (blíže v kapitole 2.7. *Judikatura*). Na druhou stranu, pokud vznikne v důsledku nesplnění povinnosti likvidátora podat návrh na výmaz společnosti z obchodního rejstříku škoda, bude za ní likvidátor odpovídat. Proto likvidátor musí pečlivě zvážit, kdy návrh na výmaz společnosti podat a kdy posečkat.

K návrhu na výmaz společnosti likvidátor přikládá potvrzení územně příslušného státního oblastního archivu, že s ním bylo projednáno zabezpečení archivu a dokumentů

zanikající společnosti. Podrobnosti tzv. archivační povinnosti jsou upraveny v zákoně č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě. Archivační povinnost v souvislosti se zánikem společnosti má likvidátor, nikoli zanikající obchodní společnost. Jestliže likvidátor neprovede řádné skartační řízení nebo neumožní výběr archiválií, dopustí se dle § 73 odst. 2 zákona o archivnictví a spisové službě přestupku, za který mu hrozí pokuta až do výše 50.000,-Kč.

Likvidátor by měl již v průběhu likvidace veškeré dokumenty třídit podle toho, zda obsahují skutečnosti tvořící předmět státního, hospodářského a služebního tajemství, zda jsou určené k archivaci a ostatní, které se dále třídí podle skartačních lhůt. Na základě této kategorizace likvidátor ke konci likvidace vypracuje seznam všech dokumentů se zařazením do jednotlivých skupin a podá písemnou žádost o provedení skartačního řízení místně příslušnému archivnímu pracovišti (příslušnost podle místa sídla společnosti).

Archiv následně zpracuje protokol o skartačním řízení, který obsahuje soupis dokumentů, které byly vybrány za archiválie, zařazení archiválií do příslušné kategorie, určení, kde bude archiválie uložena a soupis dokumentů, které lze skartovat. Dokumenty vybrané jako archiválie k trvalému uložení v archivu předá likvidátor na základě skartačního protokolu určenému archivu, o čemž se sepíše úřední záznam.

Na základě skartačního povolení likvidátor přistoupí ke skartaci dokumentů, u nichž uběhla skartační lhůta. U písemností, u kterých skartační lhůta dosud neproběhla, zajistí jejich uložení u schovatele (společník, či odborná firma). Teprve poté může likvidátor podat žádost o písemné potvrzení projednání zabezpečení dokumentů zanikající společnosti, jehož přílohami jsou skartační protokol a záznam o předání archiválií.

Jestliže je návrh na výmaz společnosti z obchodního rejstříku bez vad a jsou přiloženy všechny zákonem požadované přílohy, provede rejstříkový soud výmaz společnosti ke dni uvedenému v návrhu, nejdříve však ke dni jeho provedení. Nabude-li usnesení o povolení zápisu právní moci později, provede se zápis po právní moci tohoto usnesení.⁵⁶ Soud je povinen rozhodnout o návrhu usnesením nejpozději do pěti

---

⁵⁶ § 200da odst. 7 OSŘ: „Zápis soud provede ke dni uvedenému v návrhu, nejdříve však ke dni jeho provedení. Jestliže soud rozhodl o zápisu unesením, provede se zápis do rejstříku po právní moci usnesení. Má-li být

pracovních dnů ode dne podání návrhu. Do obchodního rejstříku se zapíše jak ukončení likvidace, tak právní důvod výmazu společnosti.⁵⁷

Výmazem z obchodního rejstříku společnost zaniká – přestává existovat. Novela provedená v roce 2000 začlenila do obchodního zákoníku nový § 75b, který umožňuje tzv. obnovení likvidace společnosti. Zákonodárce touto novelou upřednostnil zájem věřitelů a dalších osob společnosti, když umožnil, aby byla likvidace společnosti obnovena jak před výmazem společnosti z obchodního rejstříku, tak i poté, a to pouze ve výjimečných případech.

Na návrh státního orgánu, společníka, věřitele nebo dlužníka rozhodne soud o obnovení likvidace, jestliže se po jejím skončení zjistí dosud neznámý majetek nebo se objeví potřeba jiných nezbytných opatření souvisejících s likvidací. Současně jmenuje likvidátora, neboť původnímu likvidátorovi skončila funkce ukončením likvidace. Obnovení likvidace se zapisuje do obchodního rejstříku.

Obnovení likvidace je možné i po zániku společnosti, rovněž na návrh státního orgánu, společníka, věřitele nebo dlužníka. Soud rozhodne na návrh těchto osob o zrušení zápisu o výmazu společnosti z obchodního rejstříku a o obnovení likvidace společnosti nebo o jejím vstupu do likvidace, jestliže se zjistí dosud neznámý majetek společnosti po jejím výmazu z obchodního rejstříku. Současně jmenuje likvidátora a následně tyto skutečnosti zapíše do obchodního rejstříku.

Po obnovení likvidace nově jmenovaný likvidátor sestaví zahajovací účetní rozvahu. Není možné, aby společníci / valná hromada rozhodli o zrušení rozhodnutí o zrušení společnosti, neboť to by bylo proti smyslu ustanovení o obnově likvidace a vedlo by to k obcházení zákona. Po skončení obnovené likvidace musí v každém případě dojít k výmazu společnosti z obchodního rejstříku, neboť ta byla obnovena jen z důvodu potřeby vypořádat její nově objevený majetek (příp. z jiného důvodu popsáno výše u obnovení likvidace společnosti za její existence).

---

dosažena shoda se skutečným stavem, může soud rozhodnout, že zápis bude proveden již na základě vykonatelného usnesení.“

⁵⁷ § 38g ObchZ.

2.6 Role soudu

Ačkoli role soudu při likvidaci společnosti není tak velká, jako je tomu v insolvenčním řízení, přesto pokládám za důležité se o ni alespoň krátce zmínit. Při zrušení společnosti s likvidací hrají důležitou úlohu zejména rejstříkové soudy. Těmi jsou dle § 9 odst. 3, § 85 odst. 3, § 85a a § 200a OSŘ krajské soudy místně příslušné podle místa sídla právnické osoby.

Rejstříkové soudy vedou obchodní rejstřík, kam se povinně zapisují zákonem stanovené údaje a zároveň vedou řízení o zápisu těchto a dalších nepovinných údajů do obchodního rejstříku. Posuzují přitom, zda jsou splněny podmínky zápisu, zda je návrh na zápis doložen všemi potřebnými listinami, které dokládají skutečnosti do rejstříku zapisované.⁵⁸

Pravdivost údajů zapsaných v obchodním rejstříku se presumuje. Pakliže rejstříkový soud zjistí, že údaje v obchodním rejstříku zapsané neodpovídají skutečnosti, zahájí řízení o zápisu ex offo.⁵⁹ Tím je zajištěna dostatečná publicita údajů povinně zapisovaných do obchodního rejstříku.

Z hlediska likvidace společnosti se tedy do obchodního rejstříku zapisují tyto skutečnosti: zrušení společnosti s likvidací a den vstupu společnosti do likvidace, osoba likvidátora (včetně údajů o likvidátorovi), den ukončení likvidace, zánik společnosti a právní důvod výmazu společnosti z obchodního rejstříku. Kromě zápisu zániku společnosti mají všechny ostatní zápisy deklaratorní povahu.

Role soudů však není omezena jen co do jejich postavení jako soudů rejstříkových. V průběhu likvidace společnosti mohou nastat různé konfliktní situace, které soudy musí vyřešit. Ve většině těchto sporů vystupuje společnost jako jedna ze stran řízení, ať již jako žalobce nebo jako žalovaný. Nejčastějšími případy jsou spory o platnost usnesení valné hromady o zrušení společnosti s likvidací, platnost usnesení valné hromady o zrušení

---

⁵⁸ § 200da odst. 1 OSŘ: „(...) soud zkoumá, zda údaje o skutečnostech, které se do rejstříku zapisují, vyplývají z listin, které mají být podle zvláštního právního předpisu k návrhu doloženy (...).“

⁵⁹ § 200b odst. 1 OSŘ: „Řízení se zahajuje na návrh. Má-li být dosažena shoda mezi zápisem v obchodním rejstříku a skutečným stavem, lze řízení zahájit i bez návrhu.“

disociačního usnesení, platnost jmenování a odvolání likvidátora a spory o peněžitá plnění (sporných pohledávek společnosti).

Již na mnoha místech této práce byla zmíněna role soudu při tzv. nedobrovolné likvidaci společnosti, kdy to je právě soud, který o likvidaci rozhoduje a jmenuje a odvolává likvidátora společnosti. Nesporný význam mají soudy právě při jmenování a odvolání likvidátorů, a to nejen v případech, kdy o likvidaci samy rozhodly.⁶⁰

V poslední řadě je třeba zmínit, že se soudy podílejí na vyplňování mezer v právu prostřednictvím výkladu zákonů v konkrétních věcech. Ačkoli soudní výklad není v České republice pramenem práva ve smyslu jeho závaznosti erga omnes, je nesporný význam soudních rozhodnutí co do jejich přesvědčivosti a síly argumentů. Blíže k jednotlivým výkladovým judikátům v samostatných kapitolách v závěru každé z částí této práce.

2.7 Judikatura

O určitou definici likvidace se pokusil Nejvyšší správní soud.⁶¹ Likvidací se podle něj rozumí „zákonem upravený proces, ve kterém dochází k vypořádání majetkových vztahů právnické osoby, která se zrušuje a to likvidací. Likvidací lze také charakterizovat jako vypořádání po zrušení obchodů, neboť v průběhu likvidace již není vyvíjena či rozvíjena podnikatelská činnost, ale všechny úkony směřují pouze k likvidaci, tj. ke zrušení právnické osoby.“ Tuto definici pokládám za velmi zdařilou a plně vyčerpávající.

Likvidace je neopominutelnou součástí zrušení společnosti s likvidací. Před zánikem společnosti musí likvidace proběhnout.⁶²

Ústřední osobou likvidace dle zmíněného judikátu NSS ČR je likvidátor, na něhož přechází v rámci § 72 působnost statutárního orgánu jednat jménem společnosti. „Likvidátor činí jménem společnosti, jak je stanoveno v § 72 odst. 1 ObchZ jen úkony směřující k likvidaci společnosti, tedy úkony vedoucí k vypořádání majetkových vztahů společnosti (...) a nakonec k zániku společnosti v likvidaci výmazem v obchodním rejstříku.“

---

⁶⁰ Viz výklad výše.

⁶¹ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ČR, sp.zn. 5 A 122/2002, ze dne 28.8.2003.

⁶² Rozhodnutí publikované v Právních rozhledech číslo 1/1994 na straně 23.

Uvedené rozhodnutí se dále zabývá vymezením působnosti likvidátora a statutárního orgánu společnosti v likvidaci. Uvádí, že není rozhodné, kdo za společnost v likvidaci jedná, zda likvidátor nebo statutární orgán. Existencí likvidace je vymezen rozsah působnosti toho, kdo za ni jedná a tedy i rozsah jednání společnosti v likvidaci. *„Nelze proto akceptovat právní názor žalobce, že ve vztahu k emisi cenných papírů nemá likvidátor žádné pravomoci, neboť tyto, popř. další, zůstávají statutárnímu orgánu společnosti i v likvidaci a na likvidátora přecházejí pouze pravomoci taxativně uvedené v § 72 ObchZ.“*

Vymezením vztahu likvidátora a statutárního orgánu společnosti se v mnohých rozhodnutích zabýval také Nejvyšší soud.⁶³ Uvedl např., že *„úkony ohledně pohledávek či závazků žalobce je oprávněn v období likvidace činit právě likvidátor a nikoli představenstvo společnosti.“*

V jiném rozhodnutí NS ČR⁶⁴ je judikováno, že *„byla-li společnost zrušena, vykonává statutární orgán svou působnost jen v takovém rozsahu, v jakém nepřešla na likvidátora.“* Tento výklad je zdánlivě v rozporu s tím, co bylo řečeno výše, avšak musíme si uvědomit, že do působnosti statutárního orgánu nenáleží jen jednání za společnost navenek. Jednatelské oprávnění tedy přechází na likvidátora zcela, ostatní záležitosti zůstávají v působnosti statutárního orgánu.

„Likvidátor tedy nenahrazuje statutární orgán společnosti, a proto i po vstupu společnosti do likvidace a jmenování likvidátora trvá povinnost společnosti, upravená v ustanovení § 194 odst. 2 ObchZ, zvolit do tří měsíců poté, co zanikla funkce člena představenstva, nového člena.“ To jen potvrzuje to, co jsem uvedla již výše v této části práce. Likvidátor je orgánem společnosti sui generis a nikoli orgánem statutárním. Statutární orgán jmenováním likvidátora nezaniká.

V případě sporu o platnost jmenování likvidátora nebo jeho odvolání, nemůže být nový likvidátor jmenován, dokud probíhající spor není pravomocně vyřešen. Až po právní

---

⁶³ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR, sp.zn. 30 Cdo 700/2007, ze dne 3.3.2009.

⁶⁴ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR, sp.zn. 29 Odo 149/2005, ze dne 14.12.2005.

moci takového rozhodnutí začne běžet společnosti lhůta, ve které musí bezodkladně jmenovat nového likvidátora.⁶⁵

„Za výkon funkce náleží likvidátorovi odměna, po dobu přerušení likvidace, které je vyvoláno prohlášením konkurzu, mu lze však být poskytnuta pouze za činnosti, které zůstaly v jeho působnosti.“⁶⁶ Odměna likvidátorovi tak nenáleží za činnosti v rozsahu působnosti, která přešla na insolvenčního správce.

Rozhodnutí o vstup společnosti do likvidace je možné zvrátit jeho revokací. Revokace disociačního usnesení je možná jen v případě, že o vstupu společnosti do likvidace rozhodli společníci / valná hromada společnosti. Pokud bude učiněno rozhodnutí o zrušení disociačního usnesení, pro které není v zákoně opora, nebude takové rozhodnutí vyvolávat žádné právní účinky.

„Společníci nebo příslušný orgán společnosti mohou zrušit své rozhodnutí o zrušení společnosti a jejím vstupu do likvidace do doby, než bylo započato s rozdělováním likvidačního zůstatku. Dnem účinnosti tohoto rozhodnutí končí funkce likvidátora a likvidátor je povinen předat všechny doklady o průběhu likvidace statutárnímu orgánu společnosti. (...) V případě, že likvidátora jmenoval soud, rozhoduje o zrušení rozhodnutí o zrušení společnosti a jejím vstupu do likvidace na návrh společníků či příslušného orgánu společnosti soud. Soud nezruší rozhodnutí o zrušení společnosti, jestliže by tím došlo k zásahu do práv nebo právem chráněných zájmů kteréhokoliv ze společníků nebo třetích osob. (...) Usnesení, kterým valná hromada rozhodne o věci nespádající do její působnosti, nevyvolává žádné právní účinky; to platí bez zřetele k tomu, zda platnost takového usnesení valné hromady byla zpochybněna návrhem na vyslovení jeho neplatnosti.“⁶⁷

Nejednotný postoj zastávají soudy v otázce, zda lze vymazat společnost z obchodního rejstříku, pokud je účastníkem probíhajícího soudního řízení. Podle jednoho názoru, se kterým se já ztotožňuji, *„společnost nelze vymazat z obchodního rejstříku, a to i kdyby její likvidace skončila, pokud je účastníkem neskončeného soudního řízení, v němž by v důsledku jejího zániku nebylo možné meritorně rozhodnout, ačkoli jinak by*

---

⁶⁵ Rozhodnutí publikované v Právních rozhledech číslo 8/2008 na straně 353.

⁶⁶ Rozhodnutí publikované v Soudních rozhledech číslo 9/2001 na straně 303.

⁶⁷ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR, sp.zn. 29 Odo 1138/2005, ze dne 31.10.2007.

*k takovému rozhodnutí byly všechny zákonné podmínky splněny.*⁶⁸ Opačný postoj dle mého názoru zasahuje do práva třetích osob domáhat se svých práv u soudu a zájem na ochraně práva na soudní ochranu by měl v této situaci převážet nad zájmem na rychlé provedení výmazu společnosti z obchodního rejstříku. Ve většině případů totiž bude společnost v soudních sporech stranou žalovanou, jako žalobce by měla možnost žalobu stáhnout a soudní spor tím ukončit.

Příkladem právě opačného stanoviska jsou jmenovitě dvě rozhodnutí NS ČR,⁶⁹ v nichž vyjádřil právo likvidátora podat návrh na výmaz společnosti i přes probíhající soudní spor. Likvidátor přitom nese odpovědnost za případnou škodu, která by tímto postupem vznikla. Nejvyšší soud rovněž uvádí, že podání návrhu na výmaz společnosti z obchodního rejstříku je právem, nikoli povinností likvidátora. Ten by měl postupovat zejména v zájmu společnosti a posoudit, nakolik je meritorní rozhodnutí sporu pro společnost výhodné. Dle názoru soudu přitom nic nebrání tomu, aby společnost *„formálně existovala a vystupovala v soudním sporu. Pouhou formální existencí společnosti nikdo neutrpí újmu.“*

Troufám si tvrdit, že právě poslední citovaná věta jednoho z judikátů, je důvodem pro podpoření názoru, že by společnost neměla být vymazána před pravomocným ukončením všech soudních sporů, ve kterých vystupuje jako jedna ze stran. Jestliže formální existence společnosti nezpůsobuje nikomu újmu, a naopak možnost zániku společnosti by újmu pocítila protistrana, pak nelze než uzavřít, že by nemělo být umožněno společností, které se účastní soudního řízení, zaniknout.

---

⁶⁸ Rozhodnutí publikované v Právních rozhledech číslo 5/2005 strana 183.

⁶⁹ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR, sp.zn. 29 Cdo 1664/2007, ze dne 27.1.2009 a rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR, sp.zn. 29 Odo 540/2004, ze dne 27.4.2005.

3 SPECIFIKA JEDNOTLIVÝCH OBCHODNÍCH SPOLEČNOSTÍ

3.1 Rozdíly u osobních a kapitálových společností

Zvláštnosti jednotlivých obchodních společností vycházejí zejména z jejich vnitřních struktur a povahy účasti společníků na společnosti, na základě nichž se dělí společnosti na osobní a kapitálové. JUDr. Černá uvádí, že se „*obchodní společnosti člení podle toho, v jaké míře daná forma společnosti akcentuje osobní nebo kapitálovou účast společníků na činnosti společnosti.*“⁷⁰

Společníci osobních společností se osobně podílejí na vedení společnosti a za její závazky ručí celým svým majetkem. Individualita jednotlivých osob, jakožto společníků, je základním pilířem osobních společností. Proto mají některé právní skutečnosti vzniklé na straně některého ze společníků zásadní vliv na existenci celé společnosti. Mezi nejčistší podoby osobních společností u nás patří veřejná obchodní společnost. Dalším zástupcem je společnost komanditní, u níž však nalézáme některé prvky kapitálových společností.⁷¹

Druhou skupinu společností tvoří společnost s ručením omezeným a akciová společnost, která je její nejčistší podobou. Pro kapitálové společnosti je typická kapitálová účast společníků, tedy penězi ocenitelný vklad do společnosti označující jejich podíl na společnosti. Vzhledem k tomu, že povaha členství je vyjádřena vkladem, je členství převoditelné. Vedení společnosti je odděleno od osob společníků a svěřeno do rukou profesionálů – tzv. manažerů. Za závazky společnosti společníci osobně neručí – u společnosti s ručením omezeným ručí společníci omezeně, u akciové společnosti za závazky společnosti její akcionáři neručí vůbec.

V této a následujících kapitolách se budu věnovat právě zvláštnostem, které vycházejí z odlišností jednotlivých obchodních společností a které mají relevanci k tématu

---

⁷⁰ Pelikánová I. a Černá S.: Obchodní právo. Společnosti obchodního práva a družstva. II. díl. Praha. ASPI, a.s., 2006. str. 48.

⁷¹ Např. omezené ručení komanditistů.

této diplomové práce. Budou to zejména: zvláštní důvody zrušení společnosti, speciálně se budu věnovat disociačnímu usnesení, dále jmenování likvidátora, podíly na likvidačním zůstatku a ručení společníků. Jednu kapitolu jsem věnovala právní úpravě zrušení evropských společností.

Právní skutečnosti, na základě nichž společnost vstupuje do likvidace, jsou vedle obecných obsažených v § 68 ObchZ a popsanych výše i zvláštní použitelné pro jednotlivé obchodní společnosti.

Těmito zvláštními zrušovacími důvody jsou pro veřejnou obchodní společnost zejména ty, které vyvstanou na straně společníků a zapříčiňují, že společnost dále nemůže existovat. Podle § 88 odst. 1 ObchZ se veřejná obchodní společnost zrušuje s likvidací v následujících případech, přičemž odstavec druhý umožňuje společníkům (na jejichž straně nenastala právní skutečnost zakládající zrušení společnosti), aby se ve lhůtě třech měsíců, která je prekluzivní, dohodli na další existenci společnosti. Tuto možnost však společníci mají při zachování minimálního počtu dvou společníků ve společnosti v každém okamžiku jejího trvání. Společnost vstupuje do likvidace po uplynutí lhůty tří měsíců z těchto důvodů:

- a) V
- výpověď společníka.* Výpověď společníka, jakožto jednostranný právní úkon, je možná jen v případě založení společnosti na dobu neurčitou. Výpověď musí být podána nejpozději šest měsíců před uplynutím účetního období (společenská smlouva může stanovit jinou lhůtu). Právo vypovědět společenskou smlouvu nelze omezit ani vyloučit.
- b) R
- ozhodnutí soudu na návrh společníka.* Společník může podat návrh soudu na zrušení společnosti, porušuje-li jiný společník závažným způsobem svoje povinnosti, resp. není-li možné dosáhnout účelu založení společnosti. Společník může též navrhnout vyloučení jiného společníka ze společnosti, což ovšem není spojeno se zrušením společnosti.⁷²

---

⁷² § 90 odst. 2 ObchZ.

- c) S
mrtvosti společníka – fyzické osoby. Společenská smlouva může připustit dědění podílu, v tom případě se smrtí společníka společnost nezrušuje. Pokud dědic odmítne dědictví, má to stejné důsledky, jako kdyby takového ustanovení nebylo, tzn. zrušení společnosti s likvidací. I když nedojde k odmítnutí dědictví, společnost vstoupí do likvidace, jestliže se smrtí společníka zmenší počet společníků veřejné obchodní společnosti pod dva. Dědici zemřelého společníka mají nárok na vypořádací podíl jak v případě, že společenská smlouva dědění neumožňuje, tak v případě výpovědi dědice, kterou může učinit v prekluzivní lhůtě tří měsíců od právní moci rozhodnutí soudu o vypořádání dědictví.
- d) Z
zániku společníka - právnické osoby. Obdobně jako u předchozího případu může společenská smlouva připustit přechod podílu na právního nástupce a pokud ve společnosti zůstávají alespoň dva společníci, ke zrušení společnosti z tohoto důvodu nedochází.
- e) V
souvislosti s konkurzem společníka. Vyjdeme-li z ručení společníků veřejné obchodní společnosti, které je neomezené, je prohlášení konkurzu na majetek některého z nich či zamítnutí insolvenčního návrhu pro nedostatek majetku takového společníka fatální i pro existenci samotné společnosti.
- f) V
souvislosti s výkonem rozhodnutí či exekucí na podíl společníka ve společnosti. Důvody pro toto ustanovení jsou obdobné jako u smrti / zániku společníka. Ke zrušení společnosti dochází pravomocným nařízením výkonu rozhodnutí postižením podílu některého společníka ve společnosti nebo vydáním exekučního příkazu k postižení podílu některého společníka ve společnosti po právní moci usnesení o nařízení exekuce.
- g) V
důsledku omezení či zbavení způsobilosti společníka k právním úkonům. Společníci veřejné obchodní společnosti musí mít plnou způsobilost k právním úkonům, proto

byť jen omezení této způsobilosti má za následek jejich diskvalifikace coby společníků, tedy u osobní společnosti znamenající její zrušení.

h)

J

estliže společník přestane splňovat předpoklady provozování živnosti nebo u něj nastane překážka provozování živnosti. Nesplňuje-li společník předpoklady provozování živnosti, má to stejné následky jako omezení jeho způsobilosti k právním úkonům. Jinými slovy nesplňuje předpoklady, které musí společník veřejné obchodní společnosti mít. Předpoklady k provozování živnosti jsou podle živnostenského zákona např. dosažení věku 18 let, způsobilost k právním úkonům, bezúhonnost.

i)

Z

dalších důvodů stanovených ve společenské smlouvě. Společenská smlouva může tedy stanovit další případy, kromě vyjmenovaných shora, při kterých dojde ke zrušení společnosti, jestliže nastanou.

Důvody zrušení veřejné obchodní společnosti⁷³ jsou použitelné obdobně pro komanditní společnost, pokud se vyskytnou na straně komplementářů. U komanditistů nejsou důvodem zrušení společnosti, ovšem v případě prohlášení konkursu na majetek komanditisty nebo zamítnutí insolvenčního návrhu pro nedostatek majetku anebo pravomocného nařízení výkonu rozhodnutí či vydání exekučního příkazu k postižení podílu komanditisty ve společnosti po právní moci usnesení o nařízení exekuce postižením podílu komanditisty ve společnosti zaniká účast komanditisty ve společnosti. Právní skutečnosti vyjmenované shora sub e) a f) jsou tedy u komanditisty nikoli důvodem ke zrušení společnosti, nýbrž k zániku jeho účasti. V případě smrti komanditisty se jeho podíl dědí, pokud společenská smlouva dědění nevyloučí.

Zanikne-li funkce všech komanditistů, mohou se komplementáři společnosti dohodnout na přeměně komanditní společnosti ve veřejnou obchodní společnost. § 375 zákona č. 125/2008 Sb.⁷⁴ jim na to určuje lhůtu rovnající se třem měsícům. V opačném

---

⁷³ § 102 ObchZ.

⁷⁴ § 375 zákona č. 125/2008 Sb.: „Zanikne-li účast všech komanditistů v komanditní společnosti, mohou všichni komplementáři rozhodnout do 3 měsíců od zániku účasti posledního komanditisty, že komanditní

případě se jedná o právní důvod zrušení společnosti soudem na návrh oprávněných osob, jež byl popsán výše.

Kromě případů uvedených v § 68 se společnost s ručením omezeným zrušuje rozhodnutím soudu na návrh společníků, kterým toto právo co do důvodů a podmínek přiznává společenská smlouva nebo z jiných důvodů uvedených ve společenské smlouvě.⁷⁵

Další zvláštní zrušovací důvody společnosti s ručením omezeným jsou roztroušeny v celém díle IV. hlavy I. části druhé obchodního zákoníku věnovaném této společnosti. Společnost z těchto důvodů může zrušit soud a to i bez návrhu:

a) V
případě, že nedošlo k vypořádání podílu společníka v souvislosti s jeho vyloučením⁷⁶, popř. v souvislosti se smrtí / zánikem společníka nepřechází-li obchodní podíl na dědice či právní nástupce⁷⁷.

b) V
případě, že společník nesplnil svou povinnost splatit všechny nepeněžitě vklady nebo převést část obchodního podílu na jinou osobu do tří měsíců od okamžiku, kdy se stal jediným společníkem.⁷⁸

Rovněž akciovou společnost může soud i bez návrhu zrušit při nedodržení určitých povinností, které obchodní zákoník stanoví:

---

společnost změní svoji právní formu na veřejnou obchodní společnost; marným uplynutím lhůty toto právo zaniká.“

⁷⁵ § 151 a § 152 ObchZ.

⁷⁶ § 113 odst. 6 ObchZ: „Nedojde-li k převodu obchodního podílu podle odstavce 5, rozhodne valná hromada do šesti měsíců ode dne, kdy k vyloučení společníka došlo, buď o snížení základního kapitálu o vklad vyloučeného společníka, nebo o tom, že ostatní společníci převezmou jeho obchodní podíl v poměru svých obchodních podílů za úplaty ve výši vypořádacího podílu, jinak může soud společnost i bez návrhu zrušit a nařídít její likvidaci. Rozhodnutím valné hromady o rozdělení obchodního podílu mezi společníky přechází na společníky rozdělený obchodní podíl za podmínek stanovených valnou hromadou.“

⁷⁷ § 116 odst. 3 ObchZ: „Nepřechází-li obchodní podíl na dědice nebo právního nástupce, použije se obdobně ustanovení § 113 odst. 5 a 6.“

⁷⁸ § 119 ObchZ.

a) V
případě nesplnění povinnosti snížit základní kapitál dle § 161b odst. 4 a § 161c odst. 2 ObchZ.⁷⁹

b) V
případě nesplnění povinnosti obsadit uvolněné místo v představenstvu či dozorčí radě společnosti.⁸⁰

Kromě výše zmíněných důvodů jsou ve zvláštních zákonech stanoveny další a to pro akciové společnosti finančního sektoru⁸¹. Tyto zákony umožňují orgánu dohledu, aby je zrušil, příp. podal návrh na jejich zrušení soudem.

3.2 Evropské společnosti

Tzv. evropskými společnostmi jsou dnes evropské hospodářské zájmové sdružení a evropská (akciová) společnost.⁸² De lege ferenda se nyní hovoří o třetí evropské společnosti, kterou by měla být evropská soukromá společnost (European Private Company, Societas Privata Europaea nebo též zkráceně „SPE“). Podle návrhu nařízení o statutu SPE by nová forma evropské společnosti měla mít podobu evropské společnosti s ručením omezeným a měla by tak ulehčit mobilitu malých a středních společností. Akcie (podíly) společnosti by neměly být veřejně obchodovatelné a minimální výše základního

---

⁷⁹ § 161b odst. 4 ObchZ: „Jestliže společnost vlastní akcie nebo zatímní listy ve lhůtách stanovených v odstavci 3 nebo v § 161a nezčí, je povinna bez zbytečného odkladu o jejich jmenovitou hodnotu snížit základní kapitál. Společnost je povinna snížit bez zbytečného odkladu základní kapitál i tehdy, vykáže-li v rozvaze vlastní akcie a součet výše základního kapitálu a částek uvedených v § 178 odst. 2 písm. a) a b) přesáhne hodnotu vlastního kapitálu, a to nejméně o částku, která se rovná tomuto rozdílu. Nesplní-li společnost povinnost snížit základní kapitál, může ji soud i bez návrhu zrušit a nařídít její likvidaci.“

§ 161c odst. 2 ObchZ: „Společnost je povinna zcizit akcie nebo zatímní listy nabyté v rozporu s ustanovením § 161a a 161b do jednoho roku ode dne, kdy je nabyta, jinak je povinna o jejich jmenovitou hodnotu snížit základní kapitál. Nesplní-li společnost tuto povinnost, může ji soud i bez návrhu zrušit a nařídít její likvidaci.“

⁸⁰ § 194 odst. 2 ObchZ: „Jestliže člen představenstva zemře, odstoupí z funkce, je odvolán nebo jinak skončí jeho funkční období, musí příslušný orgán společnosti do tří měsíců zvolit nového člena představenstva. Nebude-li z tohoto důvodu představenstvo schopno plnit své funkce, jmenuje chybějící členy nebo člena představenstva soud na návrh osoby, jež na tom osvědčí právní zájem, a to na dobu, než budou zvoleni noví členové nebo člen příslušným orgánem společnosti, jinak může soud i bez návrhu zrušit společnost a nařídít její likvidaci. (...)“

§ 200 odst. 3 ObchZ: „Pro členy dozorčí rady platí obdobně ustanovení § 194 odst. 2, 4 až 7 a § 196.“

⁸¹ Již zmíněné banky, pojišťovny, zajišťovny, investiční společnosti a fondy a penzijní fondy.

⁸² Dále se jedná o evropskou družstevní společnost, která je z hlediska komunitárního práva pod vlivem práva francouzského považována za obchodní společnost. Vzhledem k tomu, že jsem na začátku této práce vymezila její téma jen na obchodní společnosti dle českého obchodního zákoníku, dále se touto formou evropské „společnosti“ zabývat nebudu.

kapitálu, pod vlivem současné skepse nad významem základního kapitálu společnosti a vzrůstajícího významu jiných ukazatelů (např. cash-flow), jedno Euro.⁸³

Nejstarší formou evropské společnosti je evropské hospodářské zájmové sdružení.⁸⁴ „Je organizační formou se sídlem na území Společenství vybavenou alespoň v míře stanovené nařízením právní subjektivitou a sdružující osoby z alespoň dvou členských států ES, jejímž cílem je podpora hospodářské činnosti členů. Členové sdružení ručí solidárně a neomezeně za jeho závazky a jsou povinni přispět k úhradě ztráty. Zisk dosažený sdružením je považován za zisk jeho členů a je mezi ně rozdělen podle smlouvy, popř. rovným dílem.“⁸⁵

EHZS je tedy nadnárodní formou společnosti, která sdružuje alespoň dva podnikatele z různých členských států Společenství a jejímž účelem není podnikání nýbrž snaha umožnit kooperaci fyzických a právnických osob, popř. jiných subjektů. Z hlediska českého práva je EHZS od okamžiku zápisu do obchodního rejstříku právnickou osobou.

Nařízení o statutu EHZS upravuje jen základní instituty, přičemž ve zbytku odkazuje na národní úpravu. Hraničním určovatelem je podle nařízení místo sídla společnosti podle smlouvy o sdružení. Jestliže se podle nařízení má použít práva České republiky, subsidiárně se použijí jak obecná ustanovení o obchodních společnostech, tak ustanovení o veřejné obchodní společnosti.

Ustanovení nařízení o EHZS konkrétně stanoví, že o zrušení sdružení mohou rozhodnout jednomyslně jeho členové. Smlouva může stanovit i další možnosti zrušení sdružení. Společníci mají povinnost rozhodnout o zrušení sdružení do 30 dnů od okamžiku, kdy nastal některý z důvodů zrušení sdružení předpokládaný ve smlouvě. Jestliže společníci v této lhůtě o zrušení sdružení nerozhodnou, zruší sdružení na návrh kteréhokoli ze společníků soud. Důsledkem zrušení sdružení je jeho likvidace, která se provádí podle práva členského státu.

---

⁸³ Viz článek Evropská soukromá společnost – nová forma „evropské“ společnosti.

⁸⁴ Dále též EHZS.

⁸⁵ Pelikánová I. a Černá S.: Obchodní právo. Společnosti obchodního práva a družstva. II. díl. Praha. ASPI, a.s., 2006. str. 244.

Jestliže sdružení přestane splňovat podmínky své existence – např. klesl počet společníků na méně než dva – společníci, resp. jediný společník rozhodnou o zrušení sdružení.

Obdobně jako je stanoveno v obchodním zákoníku, i článek 32 nařízení upravuje možnost soudu zrušit sdružení na návrh oprávněných osob (přesněji řečeno osob, které osvědčí svůj právní zájem). Ke zrušení společnosti nedojde, je-li možná náprava společnosti a společnost nápravu učinila před rozhodnutím soudu ve věci samé.

Soud může sdružení zrušit i na návrh člena sdružení, je-li dán pro takové zrušení spravedlivý důvod.

Další důvody zrušení sdružení mohou stanovit jednotlivé členské státy. Český zákonodárce této možnosti však nevyužil a český prováděcí zákon k nařízení o statutu EHVS je z hlediska zrušení sdružení nedotčen.

Evropská společnost (Societas Europaea, nebo též SE) je po EHVS druhou formou evropské společnosti. Konečná úprava SE je výsledkem dlouhého úsilí o jednotnou úpravu akciové společnosti nadnárodního charakteru. Vzhledem k dlouholetým sporům se nařízení o statutu SE omezilo na základní úpravu a ve zbytku se odkazuje na stanovy společnosti, které upravují záležitosti nařízením předvídané, zákonodárství členských států k provedení nařízení, národní právní úpravu akciových společností a nakonec na znění stanov evropské společnosti za stejných podmínek, jaké platí pro akciovou společnost založenou podle práva státu sídla EU. SE se řídí právním řádem členského státu, v němž má registrováno sídlo.

Nařízení o statutu SE ani prováděcí zákon k tomuto nařízení kromě požadavku na publicitu zrušení a likvidace společnosti zvláštní úpravu zrušení společnosti neobsahují. Vzhledem k povaze SE jako společnosti akciové nám nezbyvá nic jiného, než se odkázat na úpravu zrušení akciových společností obsaženou v obchodním zákoníku. V českém právním řádu se tedy SE budou zrušovat stejně jako národní akciové společnosti.

3.3 Disociační usnesení

Disociační usnesení přijímají buďto společníci nebo příslušný orgán společnosti. V osobních společnostech, tedy ve veřejné obchodní společnosti a komanditní

společnosti, je v působnosti společníků, aby přijali rozhodnutí o zrušení společnosti. Společníci činí rozhodnutí dohodou, to znamená, že každý společník má „právo veta“. Disociační usnesení musí mít formu notářského zápisu.

O zrušení akciové společnosti rozhoduje valná hromada, a to dvoutřetinovou většinou přítomných akcionářů. O rozhodnutí valné hromady musí být pořízen notářský zápis.⁸⁶

V případě společnosti s ručením omezeným činí disociační rozhodnutí stejně, jako je tomu u osobních společností, všichni společníci vzájemnou dohodou, ovšem jen v případě, že společenská smlouva nestanoví, že je v působnosti valné hromady, aby o zrušení společnosti rozhodla, a to dvoutřetinovou většinou hlasů všech společníků.

V přímé souvislosti s rozhodnutím společnosti o jejím zrušení s likvidací je rozhodnutí o jmenování likvidátora, které činí v případě dobrovolné likvidace statutární orgán společnosti, není-li zákonem, společenskou smlouvou nebo stanovami určeno jinak.⁸⁷ Orgán, který likvidátora jmenoval, jej může též odvolat.

U veřejné obchodní společnosti tedy mohou jmenovat likvidátora všichni společníci, resp. společníci, kteří jsou dle společenské smlouvy statutárním orgánem společnosti. Je-li statutárním orgánem společnosti více společníků, může likvidátora jmenovat i jen jeden z nich.⁸⁸

U komanditní společnosti jsou statutárním orgánem komplementáři, přičemž právní úkony jménem společnosti může činit každý z nich samostatně.⁸⁹

Pro společnost s ručením omezeným a akciovou společnost obsahuje obchodní zákoník odchylnou úpravu, když stanoví, že likvidátora jmenuje valná hromada společnosti.⁹⁰ U akciové společnosti je navíc možné, aby akcionáři, kteří mají kvalifikovaný podíl na společnosti, požádali soud s uvedením důvodů, aby likvidátora jmenovaného

---

⁸⁶ § 186 ObchZ.

⁸⁷ § 71 odst. 1 ObchZ.

⁸⁸ § 85 ObchZ: „(1) Statutárním orgánem veřejné obchodní společnosti jsou všichni společníci. Společenská smlouva může stanovit, že statutárním orgánem jsou pouze někteří společníci nebo jeden společník. (2) Je-li statutárním orgánem více společníků, je oprávněn jednat jménem společnosti každý z nich samostatně, nestanoví-li společenská smlouva jinak.“

⁸⁹ § 101 ObchZ.

⁹⁰ § 125 odst. 1 písm. i) a § 219 odst. 1 ObchZ.

valnou hromadou společnosti odvolal.⁹¹ Okruh důvodů, z jakých akcionáři požadují odvolání likvidátora, není stanoven. Na rozdíl od obecné možnosti požádat soud o odvolání likvidátora, jestliže ten porušuje své povinnosti, může být důvodem pro odvolání likvidátora akciové společnosti v zásadě cokoli.

3.4 Podíly na likvidačním zůstatku a ručení společníků

Již jsem popsala rozdíly spočívající v důvodech zrušení společností, působnosti učinit rozhodnutí o zrušení společnosti a působnosti jmenovat likvidátora. Samotný postup likvidace se u jednotlivých společností neliší a rozdíly nalezneme až v konečné fázi likvidace, kterou je rozdělení likvidačního zůstatku a též v ručení společníků po zániku společnosti za její závazky.

Pravidla pro rozdělení likvidačního zůstatku jsou obsažena odděleně u jednotlivých obchodních společností. Současně si musíme uvědomit, že od výše podílu na likvidačním zůstatku se odvíjí do jisté míry i jeho ručení za závazky společnosti po jejím zániku. Jak již bylo řečeno, společníci totiž ručí za závazky společnosti do výše svého podílu na likvidačním zůstatku (nejméně však ve stejné míře, v jaké ručili za trvání společnosti).

Opět začnu výkladem veřejné obchodní společnosti. Likvidační zůstatek se rozděluje dle § 92 ObchZ – společenská smlouva může stanovit jiný způsob výpočtu - mezi společníky nejprve do výše hodnoty jejich splacených vkladů a zbytek rovným dílem. Je-li výše likvidačního zůstatku nižší, než součet vkladů, je podíl jednotlivých společníků určen podílem jejich splacených vkladů a všem je takto vyplacena poměrná část z likvidačního zůstatku. Společníci veřejné obchodní společnosti za závazky společnosti za jejího trvání ručí neomezeně⁹², proto je z hlediska jejich ručení po zániku společnosti velikost podílů na likvidačním zůstatku společnosti irelevantní.

O něco složitější situace nastává u komanditní společnosti. I zde platí, že je společníkům vyplacena nejprve částka rovnající se výši jejich splaceného vkladu. Zbytek

---

⁹¹ § 219 odst. 2 ObchZ: „Nevyplývá-li ze stanov něco jiného, mohou akcionáři uvedení v § 181 odst. 1 požádat s uvedením důvodů soud, aby odvolal likvidátora jmenovaného valnou hromadou a nahradil ho jinou osobou. Tím není dotčeno ustanovení § 71 odst. 4.“

⁹² § 86 ObchZ: „Veřejná obchodní společnost odpovídá za své závazky celým svým majetkem. Společníci ručí za závazky společnosti veškerým svým majetkem společně a nerozdílně.“

likvidačního zůstatku se rozděluje mezi společníky podle stejných zásad jako zisk.⁹³ Pokud likvidační zůstatek nestačí na úhradu takto stanovených podílů, mají přednostní právo na podíl komanditisté, pokud ani tak nelze likvidační zůstatek rozdělit, rozdělí se podle stejných zásad jako zisk.

Ručení komplementářů komanditní společnosti je stejné jako společníků veřejné obchodní společnosti. Naopak na ručení komanditistů se obdobně použijí ustanovení o společnicích společnosti s ručením omezeným⁹⁴ s výjimkou případu, kdy firma společnosti obsahuje jméno komanditisty, kdy tento komanditista ručí za závazky společnosti stejně jako komplementář.⁹⁵

Zcela jednoduchý je výpočet podílů na likvidačním zůstatku společníků společnosti s ručením omezeným, který je určen velikostí jejich obchodních podílů. Ručení společníků společnosti s ručením omezeným je jak napovídá název společnosti omezené. Společníci ručí společně a nerozdílně za závazky společnosti do výše souhrnu nesplacených částí vkladů všech společníků tak, jak jsou zapsány v obchodním rejstříku. U společnosti s ručením omezeným tedy bude třeba po zániku společnosti porovnávat výši ručení jednotlivých společníků.

Ručení akcionářů za závazky společnosti po jejím zániku se bude vždy odvíjet od výše podílu na likvidačním zůstatku akcionářů, neboť akcionáři za trvání společnosti za závazky společnosti neručí. Podíl akcionářů na likvidačním zůstatku je určen v poměru jmenovitých hodnot akcií. Stanovy mohou určit v případě, že likvidační zůstatek je menší nežli součet jmenovitých hodnot akcií, jaká část připadne na majitele prioritních akcií, čímž mohou být tito akcionáři zvýhodněni vůči ostatním.

---

⁹³ § 100 odst. 2 ObchZ: „Nevyplývá-li ze společenské smlouvy něco jiného, rozdělí si komplementáři část zisku (tj. polovinu) na ně připadající rovným dílem a komanditisté podle výše splacených vkladů.“

⁹⁴ § 93 odst. 4 ObchZ: „Pokud dále není stanoveno jinak, použijí se na komanditní společnost přiměřeně ustanovení tohoto zákona o veřejné obchodní společnosti a na právní postavení komanditistů ustanovení o společnosti s ručením omezeným.“

⁹⁵ § 95 ObchZ: „Firma společnosti musí obsahovat označení „komanditní společnost“, postačí však zkratka „kom. spol.“ nebo „k. s.“. Obsahuje-li firma společnosti jméno komanditisty, ručí tento komanditista za závazky společnosti jako komplementář.“

3.5 Judikatura

Soudních rozhodnutí zabývajících se specifiky zrušení a likvidace jednotlivých forem obchodních společností je na rozdíl od těch, která jsou použitelná na všechny obchodní společnosti málo. Proto uvedu jen dvě, která se týkají veřejné obchodní společnosti a jejích zvláštností.

První judikát⁹⁶ se týká jednoho z důvodů zrušení veřejné obchodní společnosti, je však použitelný i na právní skutečnosti ostatní. Závěr právního názoru vysloveného soudem vychází z předpokladu existence veřejné obchodní společnosti v tom, že ve společnosti v každém jejím okamžiku musí být nejméně dva „způsobilí“ společníci. Jestliže by jen na okamžik klesne počet společníků pod tuto hranici, společnost se zrušuje s likvidací. Konkrétně z rozhodnutí soudu: *„je-li veřejná obchodní společnost tvořena pouze dvěma společníky, z nichž jeden podal řádnou výpověď společenské smlouvy, nemůže již docházet k dalším změnám společenské smlouvy a do společnosti být přijímán další společník a prováděny jiné změny společenské smlouvy. V důsledku výpovědi společníka dochází ke zrušení společnosti s likvidací.“*

Druhé rozhodnutí se zabývá pasivní věcnou legitimací ve věci návrhu společníka veřejné obchodní společnosti na zrušení společnosti podle § 90 ObchZ.⁹⁷ Návrh na zrušení společnosti z důvodu, že společník podstatným způsobem porušil společenskou smlouvu, *„musí směřovat proti společnosti, jejíhož zrušení se žalobce domáhá.“* Pasivní věcná legitimace je tak na straně společnosti nikoli společníka, který společenskou smlouvu porušil. *„Specifičnost tohoto ustanovení spočívá pouze v tom, že je zde upraven zvláštní důvod pro zrušení veřejné obchodní společnosti, kromě obecných případů uvedených v § 68 ObchZ. Žalobce se však mylí, pokud se domnívá, že tato úprava znamená i specifickou úpravu pasivní legitimace potud, že žalován by měl být společník, který naplnil skutkovou podstatu § 90 ObchZ.“* Návrh na zrušení společnosti soudem tedy směřuje vždy proti této společnosti, nikoli proti jiným osobám, i když by tyto zapříčinili existenci důvodu pro podání takového návrhu.

---

⁹⁶ Soudní rozhodnutí uveřejněné v Právních rozhledech č. 12/1995 na straně 501.

⁹⁷ Usnesení Vrchního soudu v Praze, sp.zn. 7 Cmo 16/97, ze dne 9.4.1997.

ZÁVĚR

Zrušení obchodních společností je nejen dnes nedílnou součástí obchodního života. Společnosti vznikají a zanikají stejně, jako se lidé rodí a umírají. Právní úprava zrušení obchodních společností je významná nejen pro společnosti samé, ale také pro jiné právnické osoby, na jejichž zrušení se právě zrušení obchodních společností užije přiměřeně.

Český právní řád umožňuje společnostem, aby zvolily mezi dvěma způsoby zrušení – s právním nástupcem a bez právního nástupce s likvidací majetku společnosti. Určitým krajním řešením, které stojí mimo institut zrušení společností je konkurz, kterým dochází též k „likvidaci“ majetku společnosti, avšak vzhledem k předlužení takové společnosti a nedostatku jejích finančních prostředků k uspokojení všech věřitelů, je zákonem stanoven zvláštní postup, který má zabezpečit pokud možno rovné postavení věřitelů a jejich co největší uspokojení. Konkurz tak likvidaci společnosti nahrazuje v kvalifikovaných případech. Po provedeném konkurzu dochází ke zrušení společnosti a jejímu následnému zániku. V závislosti na existenci majetku společnosti se provede či neprovede jeho likvidace.

Právní skutečnosti, na základě nichž dochází ke zrušení společnosti, jsou vyjmenovány taxativně obchodním zákoníkem. Jedná se o právní události (zejména uplynutí doby či dosažení účelu) či právní úkony (rozhodnutí společníků či soudu). Obchodní zákoník tyto právní skutečnosti – důvody, na základě nichž je společnost zrušena – stanoví jednak obecně pro všechny obchodní společnosti jednotně, jednak obsahuje zvláštní ustanovení pro jednotlivé obchodní společnosti, které vycházejí z jejich specifických rysů.

Zrušení společnosti z rozhodnutí soudu má sankční a nápravný charakter. Soud může ke zrušení společnosti přistoupit jen z určitých důvodů, spočívajících zejména v porušování povinností společnosti či jejích společníků, zániku předpokladů existence společnosti či z důvodu, že společnost je „mrtvá“, přičemž následuje vždy likvidace majetku společnosti. Ostatní důvody zrušení jsou výrazem soukromoprávního charakteru obchodních společností. Společníci mohou vyjádřit rozhodnutí zrušit společnost buď

dopředu (stanovením důvodů zrušení ve společenské smlouvě) či ad hoc usnesením o zrušení společnosti. Disociační usnesení je jediným důvodem, na základě něhož lze společnost zrušit s právním nástupcem.

Likvidace, jakožto jeden ze způsobů zrušení obchodní společnosti, je základním a subsidiárním způsobem zrušení společnosti. Pokud není v zákoně stanoveno jinak, zrušuje se společnost s likvidací vždy. Účelem likvidace je vypořádání majetkových vztahů společnosti, aby mohla být bez zanechání následků na třetích osobách vymazána. Přesný postup likvidace není zákonem stanoven, jsou stanoveny jen určité povinnosti, které musí likvidátor, jakožto osoba provádějící likvidaci společnosti a osoba odpovědná za její řádný průběh, v průběhu likvidace vykonat. Tyto povinnosti ve vztahu k likvidaci jsou dány zejména v počáteční a konečné fázi likvidace. V ostatním je postup likvidace ponechán na likvidátorovi a jeho uvážení.

Proces likvidace je v zásadě stejný pro všechny obchodní společnosti. Určité výjimky stanovené zákonem jsou důsledkem zvláštních rysů jednotlivých obchodních společností a rozdíly tak lze spatřovat zvláště mezi společnostmi osobními a kapitálovými.

Vlastní likvidaci provádí likvidátor, bez něj je likvidace společnosti nemožná. Likvidátor je zvláštním orgánem společnosti, kterého jmenuje ten, kdo o likvidaci rozhodl. Jistotou, že bude funkce likvidátora obsazena, je jeho jmenování soudem v případě, není-li jmenován podle předchozí věty. V průběhu likvidace likvidátor jedná za společnost, která může činit jen úkony nezbytné k provedení likvidace. Jednatelské oprávnění statutárního orgánu je suspendováno, statutární orgán však existuje nadále a povinnost obsazovat místa v tomto orgánu společnosti trvá.

Nejdůležitější fází likvidace společnosti je zpeněžení jejího majetku a uspokojení věřitelů společnosti. Této fázi likvidace obchodní zákoník věnuje také nejvíce prostoru. Zpeněžením majetku by mělo být dosaženo co největších finančních prostředků a z nich následně uspokojeni všichni známí věřitelé. Pořadí vyplácení věřitelů není stanoveno s ohledem na předpoklad, že by se mělo dostat na všechny. Přednostní právo mají jen zaměstnanci společnosti. Pokud zbude po vypořádání pohledávek věřitelů nějaký majetek, stává se předmětem rozdělení mezi společníky společnosti podle stanovených pravidel. Likvidátor vyčíslí sumu, která připadá na jednotlivé společníky a likvidační zůstatek jim dle toho rozdělí.

Rozdělením likvidačního zůstatku likvidace končí a likvidátor je povinen podat návrh na výmaz společnosti z obchodního rejstříku. Výmazem z obchodního rejstříku společnost zaniká. V souvislosti se zánikem společnosti vyvstává otázka, zda je možné obchodní společnost vymazat z obchodního rejstříku, pokud je účastníkem neskončeného soudního sporu. Názory na tuto problematiku se různí. Domnívám se, že by těmto společnostem nemělo být umožněno, aby zanikly, naopak jejich formální existence po ukončení likvidace nebude mít zásadní dopad na nikoho ze zúčastněných, a proto by mělo být umožněno třetím osobám dovést soudní spor, který vůči společnosti vedou do konce.

Jestliže se po ukončení likvidace objeví dosud neznámý majetek společnosti, může být likvidace v zájmu jeho vypořádání obnovena. Naopak zjištění dalších závazků společnosti, tedy dalších věřitelů společnosti, důvodem obnovy likvidace není. Věřitelé, kteří nebyli uspokojeni v průběhu likvidace, se mohou domáhat uspokojení svých pohledávek na společnících z titulu jejich ručení. Dle mého názoru je toto nejproblematictější záležitost celé likvidace obchodních společností. Na rozdíl od sporných pohledávek uplatňovaných soudní cestou za existence společnosti, vznikají tyto pohledávky až po zániku společnosti.

Ručení společníků je někdy zcela nedostatečné zejména ke krytí pohledávek vůči společnosti vzniklých v budoucnu. Obchodní společnosti vystupují v celé řadě podnikatelských aktivit, z nichž vznikají nejen závazky obchodněprávní, ale též občanskoprávní. Uzavírají jak smlouvy, jejichž předmětem jsou plnění v hodnotách miliónů, tak smlouvy spotřebitelské, z nichž zpravidla vyplývají plnění o několik řádů nižší. Pohledávky, které společnosti mohou vzniknout v budoucnu z takovýchto smluv, mají nejčastěji charakter práv z odpovědnosti za vady či ze způsobené škody.

Některé společnosti na skulinu v právní úpravě hřeší opakovaným zakládáním a následnou likvidací společností účelově vzniklých k samostatným projektům. Nejznámějším příkladem mohou být developerské společnosti, často akciové společnosti, které zakládají dceřiné společnosti s ručením omezeným a tyto uzavírají kupní smlouvy na jimi postavené nemovitosti. Jakmile „prodají vše, co postavili“ společnost zruší v likvidaci. Zisk z prodeje získá mateřská společnost, podíly na likvidačním zůstatku se rovnají nule, tudíž není nikdo, po kom by kupující mohly uplatňovat své pohledávky. Často před

ukončením likvidace neproběhne ani záruční doba, což způsobuje kupujícím nemalé problémy.

Právě společnosti s ručením omezeným se k těmto účelům hodí nejlépe. Společníci ručí za závazky společnosti omezeně a společnost s ručením omezeným je poměrně snadné založit i zlikvidovat.

I z toho hlediska jsou likvidace společností vnímány jako negativní jev svědčící o neúspěchu podnikání. Likvidace společností nejsou však jen prostředkem k ukončení podnikání společností, které na trhu neuspěly, ale jsou všeobecným prostředkem zrušení společností, i těch, které prosperují. Ekonomický prospěch přinesený likvidací může být pro společníky totiž větším přínosem, nežli další existence společnosti. Likvidace společnosti neznamena její úpadek, odlišuje se od insolvenčního řízení v mnoha směrech.

Likvidace přináší střet dvou protichůdných zájmů – na jedné straně stojí věřitelé společnosti, do jejichž práv likvidace zasahuje, na straně druhé je zájem na pružném fungování trhu spolu se zájmem na tom, aby existovaly jen „funkční“ společnosti a zájem společníků likvidované společnosti na co největším podílu na likvidačním zůstatku.

Je těžké tento spor vyřešit. Na příkladu developerských společností je vidět, že by právní úpravě neuškodilo, kdyby více chránila třetí osoby, na druhou stranu je téměř nemožné nalézt takové prostředky zajištění budoucích nároků věřitelů (existující pohledávky jsou zpravidla uspokojeny v likvidaci samé), které by neznamenal např. prodloužení likvidace, zpomalení ekonomiky, nebo další zatěžování soudnictví.

Na závěr bych ráda zmínila, jak řeší likvidace společností připravovaný nový obchodní zákoník.⁹⁸ Autoři návrhu zvolili zcela opačnou koncepci, když úpravu likvidací ponechali občanskému zákoníku a v obchodním zákoníku jsou upraveny odchylky, popř. je úprava jen doplněna. Z důvodové zprávy se také dočteme, že ručení společníků za dluhy společnosti po jejím zániku (s předchozí likvidací) zůstává nezměněno.⁹⁹

---

⁹⁸ Text paragrafovaného znění přístupný z <http://diskuse.juristic.cz/480557/clanek/legislativa>.

⁹⁹ Ministerstvo spravedlnosti na svém portálu uvádí: „V souvislosti s komplexní úpravou občanského zákoníku nebudou do obchodního zákona převzata ustanovení o likvidaci a zániku společnosti, ani valná většina ustanovení o jejím zrušení. Zákon tak stanoví jen drobná doplnění.“ (<http://portal.justice.cz/ms/ms.aspx?o=23&j=33&k=381&d=11551>).

Přes popsaná úskalí současné právní úpravy zrušení společností s likvidací, ji pokládám za vyhovující dnešní společnosti. Uvidíme, co přinese připravovaná rekodifikace soukromého práva.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY:

Publikace a tištěné články:

Pelikánová I. a Černá S.: Obchodní právo. Společnosti obchodního práva a družstva. II díl. Praha. Aspi, a.s., 2006.

Pelikánová I. a kol.: Obchodní právo - I. díl. Praha. Codex bohemia, s.r.o., 1998.

Štenglová I.: Obchodní zákoník. Komentář. 12. vydání. Praha. C.H.Beck, 2009.

Štenglová I.: Přehled judikatury ve věcech obchodních společností. Praha. Aspi publishing s.r.o., 2002.

Adamík P., Pilátová J. a Richter J.: Likvidace obchodních společností. Olomouc. Anag, spol. s r.o., 2008.

Pelikán V.: Likvidace podniku. Praha. Grada publishing, a.s., 2007.

Eliáš K.: Zrušení obchodní společnosti. Právník. 1994, číslo 4.

Lochmanová L.: Zrušení obchodní společnosti s likvidací po novele obchodního zákoníku. Právo a podnikání. 2001, číslo 9.

Dvořák T.: K některým otázkám spojeným s osobou likvidátora kapitálových obchodních společností. Právník. 2000, číslo 8.

Báča J., Japanský J. Macek J.: Likvidace obchodních společností. Ostrava. Montanex. 1994.

WWW Články:

www.sagit.cz:

Likvidace obchodní společnosti a družstva – právní úprava a její změny.

Zrušení obchodní společnosti – právní úprava a její změny.

www.juristic.cz:

Šídllová L.: Soudní likvidátor akciové společnosti. Zrušení likvidace a odměna likvidátora (nedůsledná novelizace).

www.epravo.cz:

Sum T.: Zrušení obchodní společnosti s ručením omezeným

Sum T.: Podíl na likvidačním zůstatku ve spol. s ručením omezeným.

Sum T.: Zrušení konkurzu.

Redakce: Likvidace.

Redakce: Likvidace a konkurz.

Redakce: Revokace usnesení valné hromady o vstup spol. do likvidace.

Redakce: Výmaz společnosti z obchodního rejstříku.

Šiler V.: Právní postavení likvidátora.

Havlíček O.: Evropská soukromá společnost – nová forma „evropské společnosti

Šustová J.: Zákon o přeměnách obchodních společností a družstev

www.businessinfo.cz:

Doleček, M: Obchodní společnosti – založení a vznik.

Doleček, M: Obchodní společnosti – změny.

Doleček, M: Obchodní společnosti – zrušení.

Doleček, M: Zápis do obchodního rejstříku.

Právní předpisy:

zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník

zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník

zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)

zákon č. 328/1991 Sb., zákon o konkurzu a vyrovnání

zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)

zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád

zákon č. 627/2004 Sb., o evropské společnosti

nařízení Rady č. 2157/2001, o statusu evropské společnosti

zákon č. 360/2004 Sb., o Evropském hospodářském zájmovém sdružení

nařízení Rady č. 2137/85, o evropském hospodářském zájmovém sdružení

zákon č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev

zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví

zákon č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě

zákon č. 21/1992 Sb., o bankách

zákon č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví

zákon č. 189/2004 Sb., o kolektivním investování

zákon č. 42/1994 Sb., o penzijním připojištění se státním příspěvkem

vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 479/2000 Sb., o odměně a náhradě hotových výdajů likvidátora a člena orgánu společnosti jmenovaného soudem

PŘÍLOHA:

Vybraná ustanovení zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník (týkající se zrušení obchodních společností s likvidací)

§ 68

Zrušení a zánik společnosti

(1) Společnost zaniká ke dni výmazu z obchodního rejstříku.

(2) Zániku společnosti předchází její zrušení s likvidací nebo bez likvidace, přechází-li její jmění na právního nástupce. Likvidace se rovněž nevyžaduje, zrušuje-li se společnost z důvodů uvedených v odstavci 3 písm. f) a nemá-li žádný majetek, přičemž se nepřihlíží k věcem, právům, pohledávkám nebo jiným majetkovým hodnotám vyloučeným z majetkové podstaty. Při zrušení společnosti podle předchozí věty se k výmazu z obchodního rejstříku nevyžaduje souhlas správce daně podle zvláštního právního předpisu.

(3) Společnost se zrušuje

- a) uplynutím doby, na kterou byla založena,
- b) dosažením účelu, pro který byla založena,
- c) dnem uvedeným v rozhodnutí společníků nebo orgánu společnosti o zrušení společnosti, jinak dnem, kdy toto rozhodnutí bylo přijato, dochází-li ke zrušení společnosti s likvidací,
- d) dnem uvedeným v rozhodnutí soudu o zrušení společnosti, jinak dnem, kdy toto rozhodnutí nabude právní moci,
- e) dnem uvedeným v rozhodnutí společníků nebo orgánu společnosti, pokud dochází k zániku společnosti v důsledku fúze, převodu jmění na společníka nebo v důsledku rozdělení, jinak dnem, kdy bylo toto rozhodnutí přijato,
- f) zrušením konkursu po splnění rozvrhového usnesení nebo zrušením konkursu z důvodu, že majetek dlužníka je zcela nepostačující.

(4) Zbude-li po zrušení společnosti z důvodů uvedených v odstavci 3 písm. f) majetek, provede se její likvidace.

(5) Byla-li společnost zrušena nebo bylo-li ohledně ní vydáno rozhodnutí o úpadku, vykonává statutární orgán svou působnost jen v takovém rozsahu, v jakém nepřešla na likvidátora nebo insolvenčního správce. Obdobně to platí, rozhodl-li insolvenční soud, že oprávnění nakládat s majetkovou podstatou společnosti zcela nebo zčásti přechází na insolvenčního správce. Dokud není likvidátor jmenován, nebo jestliže skončila jeho funkce a není jmenován likvidátor nový, plní povinnosti související s likvidací společnosti její statutární orgán.

(6) Soud může na návrh státního orgánu nebo osoby, která osvědčí právní zájem, rozhodnout o zrušení společnosti a o její likvidaci, jestliže

- a) v uplynulých dvou letech se nekonala valná hromada nebo v uplynulém roce nebyly zvoleny orgány společnosti, kterým skončilo nebo jejichž všem členům skončilo funkční období před více než jedním rokem, nestanoví-li tento zákon jinak, anebo společnost po dobu delší než dva roky neprovozuje žádnou činnost,
- b) společnost pozbude oprávnění k podnikatelské činnosti,
- c) zaniknou předpoklady vyžadované zákonem pro vznik společnosti anebo jestliže společnost nemůže vykonávat činnost pro nepřekonatelné rozpory mezi společníky,
- d) společnost porušuje povinnost vytvářet rezervní fond,
- e) společnost porušuje ustanovení § 56 odst. 3,
- f) společnost neplní povinnost prodat část podniku nebo se rozdělit uloženou rozhodnutím Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže podle zvláštního právního předpisu.

(7) V případech, kdy tento zákon umožňuje zrušení společnosti rozhodnutím soudu, stanoví soud před rozhodnutím o zrušení společnosti lhůtu k odstranění důvodu, pro který bylo zrušení navrženo, jestliže je jeho odstranění možné.

(8) Společníci nebo příslušný orgán společnosti mohou zrušit své rozhodnutí o zrušení společnosti a jejím vstupu do likvidace do doby, než bylo započato s rozdělováním likvidačního zůstatku. Dnem účinnosti tohoto rozhodnutí končí funkce likvidátora a likvidátor je povinen předat všechny doklady o průběhu likvidace statutárnímu orgánu společnosti. V případě, že likvidátora jmenoval soud (§ 71 odst. 3 poslední věta, odst. 4 a 7), rozhoduje o zrušení rozhodnutí o zrušení společnosti a jejím vstupu do likvidace na návrh společníků či příslušného orgánu společnosti soud. Soud nezruší rozhodnutí o zrušení společnosti, jestliže by tím došlo k zásahu do práv nebo právem chráněných zájmů kteréhokoliv ze společníků nebo třetích osob.

(9) Jestliže bylo rozhodnutí o vstupu společnosti do likvidace zrušeno, sestaví společnost ke dni účinnosti tohoto rozhodnutí mezitímní účetní závěrku.

§ 68a

Neplatnost společnosti

(1) Po vzniku společnosti nelze zrušit rozhodnutí, jímž se povoluje zápis společnosti do obchodního rejstříku, a nelze se domáhat určení, že společnost nevznikla.

(2) Neplatnost společnosti může prohlásit jenom soud, a to i bez návrhu, jestliže

- a) nebyla uzavřena společenská nebo zakladatelská smlouva nebo nebyla pořízena zakladatelská listina nebo nebyla dodržena jejich předepsaná forma,
- b) předmět podnikání (činnosti) je nedovolený nebo odporuje veřejnému pořádku,
- c) ve společenské nebo zakladatelské smlouvě, zakladatelské listině nebo ve stanovách chybí údaj o firmě společnosti nebo o vkladech společníků nebo o výši základního kapitálu, jestliže zákon takový údaj předepisuje, nebo o předmětu podnikání (činnosti),
- d) nebyla dodržena ustanovení o minimálním splacení vkladů,
- e) všichni zakládající společníci jsou nezpůsobilí k právním úkonům,
- f) v rozporu se zákonem je počet zakladatelů nižší než dva.

(3) Ke dni právní moci rozhodnutí soudu o neplatnosti společnosti vstupuje společnost do likvidace.

(4) Právní vztahy, do nichž neplatná společnost vstoupila, nejsou neplatností společnosti dotčeny. Povinnost společníků splatit nesplacené vklady trvá, pokud to vyžaduje zájem věřitelů na splnění závazků neplatné společnosti.

Likvidace společnosti

§ 70

(1) Je-li společnost zrušena s likvidací nebo zbude-li po zrušení společnosti z důvodů uvedených v § 68 odst. 3 písm. f) majetek, provede se likvidace podle tohoto zákona, pokud ze zvláštního právního předpisu nevyplývá jiný způsob vypořádání jejího jmění.

(2) Společnost vstupuje do likvidace ke dni, k němuž je zrušena, pokud zákon nestanoví jinak. Vstup společnosti do likvidace se zapisuje do obchodního rejstříku. Po dobu likvidace se užívá firma společnosti s dovětkem „v likvidaci“.

(3) Jmenováním likvidátora na něj přechází v rámci § 72 působnost statutárního orgánu jednat jménem společnosti. Je-li jmenováno více likvidátorů a z jmenování nevyplývá nic jiného, má tuto působnost každý likvidátor.

§ 71

(1) Likvidátora jmenuje statutární orgán společnosti, není-li zákonem, společenskou smlouvou nebo stanovami určeno jinak. Není-li likvidátor jmenován bez zbytečného odkladu, jmenuje ho soud. Likvidátorem může být jen fyzická osoba, nestanoví-li tento zákon nebo zvláštní právní předpis jinak.

(2) Při likvidaci společnosti na základě rozhodnutí soudu jmenuje likvidátora soud, který o zrušení společnosti rozhodl. Soud podle předchozí věty může jmenovat likvidátorem i bez jeho souhlasu některého ze společníků nebo statutární orgán anebo člena statutárního orgánu. Společník, statutární orgán nebo člen statutárního orgánu, kterého jmenoval likvidátorem soud, se nemůže vzdát své funkce. Může však požádat soud o odvolání z funkce likvidátora, nelze-li po něm spravedlivě požadovat, aby ji vykonával. Je-li likvidátorem právnická osoba, je povinna určit fyzickou osobu, která bude jejím jménem vykonávat funkci likvidátora a jež se zapisuje do obchodního rejstříku podle § 38g odst. 1; neučiní-li tak do 10 dnů ode dne, kdy se rozhodnutí o jmenování likvidátora stane vykonatelným, bude funkci likvidátora vykonávat její statutární orgán, popřípadě jeho členové.

(3) Zemře-li likvidátor, je-li odvolán nebo vzdá-li se své funkce anebo nemůže-li ji vykonávat, jmenuje se nový likvidátor způsobem, kterým byl jmenován předchozí likvidátor, a zapíše se místo dosavadního likvidátora do obchodního rejstříku. Soud jmenuje nového likvidátora, jestliže tak neučiní bez zbytečného odkladu orgán, který je k tomu podle odstavce 1 oprávněn.

(4) Bez ohledu na způsob určení likvidátora může soud na návrh osoby, jež na tom osvědčí právní zájem, odvolat likvidátora, který porušuje své povinnosti, a nahradit ho jinou osobou.

(5) Likvidátor je orgánem společnosti (§ 66) a za výkon své působnosti odpovídá týmž způsobem jako členové statutárních orgánů.

(6) Odměnu likvidátora určuje orgán společnosti, který likvidátora jmenoval. Byl-li likvidátor jmenován soudem, určuje jeho odměnu soud. Likvidátorovi lze přiznat právo na vyplácení zálohy. Jde-li o likvidátora jmenovaného soudem podle § 71 odst. 2 věta druhá, odměna mu nenáleží.

(7) Nelze-li jmenovat likvidátora podle odstavců 1 až 4, jmenuje likvidátora soud z osob zapsaných v seznamu insolvenčních správců.

(8) Likvidátorovi jmenovanému soudem jsou třetí osoby povinny poskytnout součinnost v rozsahu, v jakém jsou povinny ji poskytnout insolvenčnímu správci podle zvláštního právního předpisu.

(9) Ministerstvo spravedlnosti stanoví vyhláškou pravidla pro určení výše odměny likvidátora nebo člena orgánu společnosti jmenovaného soudem, a v jakých případech náhradu hotových výdajů a odměnu likvidátora hradí stát.

§ 72

(1) Likvidátor činí jménem společnosti jen úkony směřující k likvidaci společnosti. Při výkonu této působnosti plní závazky společnosti, uplatňuje pohledávky a přijímá plnění, zastupuje společnost před soudy a jinými orgány, uzavírá smíry a dohody o změně a zániku práv a závazků a vykonává práva společnosti. Nové smlouvy může uzavírat jen v souvislosti s ukončením nevyřízených obchodů, nebo je-li to potřebné k zachování hodnoty majetku společnosti nebo k jeho využití, nejedná-li se o pokračování v provozu podniku. Likvidátor je oprávněn jednat jménem společnosti též ve věcech zápisu do obchodního rejstříku.

(2) Zjistí-li likvidátor předlužení likvidované společnosti, podá bez zbytečného odkladu insolvenční návrh. To neplatí, pokud došlo ke zrušení společnosti podle § 68 odst. 3 písm. f) .

§ 73

Likvidátor oznámí vstup společnosti do likvidace všem známým věřitelům. Zároveň je povinen bez zbytečného odkladu zveřejnit nejméně dvakrát za sebou s alespoň dvoutýdenním časovým odstupem rozhodnutí o zrušení společnosti s výzvou pro věřitele, aby přihlásili své pohledávky ve lhůtě, která nesmí být kratší než tři měsíce.

§ 74

(1) Likvidátor sestaví ke dni vstupu společnosti do likvidace zahajovací likvidační účetní rozvahu a soupis jmění. Účetní závěrku předcházející dni vstupu do likvidace sestavuje statutární orgán. Nesestaví-li statutární orgán tuto účetní závěrku bez zbytečného odkladu po vstupu společnosti do likvidace, přechází tato povinnost na likvidátora.

(2) Likvidátor je povinen zaslat soupis jmění každému společníku a věřiteli společnosti, kteří o to požádají.

(3) V průběhu likvidace uspokojí likvidátor přednostně mzdové nároky zaměstnanců společnosti, není-li povinen podat insolvenční návrh.

§ 75

(1) Bez zbytečného odkladu po provedení všech úkonů nezbytných k provedení likvidace sestaví likvidátor zprávu o průběhu likvidace s návrhem na rozdělení čistého majetkového zůstatku, jenž vyplyne z likvidace (likvidační zůstatek), mezi společníky, a předloží ji společníkům nebo orgánu k tomu příslušnému ke schválení (dále jen „návrh rozdělení likvidačního zůstatku“). Ke dni zpracování návrhu na rozdělení likvidačního zůstatku sestaví likvidátor účetní závěrku. Neschválení návrhu na rozdělení likvidačního zůstatku nebrání výmazu společnosti z obchodního rejstříku.

(2) Každý společník, který s návrhem rozdělení likvidačního zůstatku nesouhlasí, se může domáhat, aby soud přezkoumal výši podílu na likvidačním zůstatku, který má podle návrhu rozdělení likvidačního zůstatku obdržet. Není-li toto právo uplatněno do tří měsíců ode dne, kdy byl návrh na rozdělení likvidačního zůstatku projednán, zaniká. Soudní rozhodnutí, kterým soud přezkoumal výši podílu společníka na likvidačním zůstatku, je pro společnost co do základu přiznaného práva závazné i vůči ostatním společníkům.

(3) Společníkům nelze poskytnout plnění z důvodů jejich práva na podíl na likvidačním zůstatku, a to ani ve formě zálohy, dříve, než jsou uspokojeny nároky všech známých věřitelů společnosti, kteří včas přihlásili své pohledávky. Před uplynutím lhůty podle odstavce 2 nemůže být poskytnuto žádné plnění z důvodu rozdělování podílu na likvidačním zůstatku.

(4) Je-li pohledávka sporná nebo není-li ještě splatná, lze rozdělit likvidační zůstatek, jen byla-li věřiteli poskytnuta odpovídající jistota.

(5) Ustanovení odstavců 1 až 4 se nepoužije v případě, že došlo ke zrušení společnosti podle § 68 odst. 3 písm. f) a společnost má pouze majetek, který nepostačuje k úhradě všech závazků. V takovém případě zpeněží likvidátor majetek společnosti a z výtěžku prodeje uhradí nejprve náklady likvidace, dále uspokojí mzdové nároky zaměstnanců a poté pohledávky ostatních věřitelů podle pořadí jejich splatnosti. Není-li možné uspokojit pohledávky stejného pořadí v plné výši, uhradí se poměrně. Nepodaří-li se likvidátorovi v přiměřené době majetek zpeněžit, nabídne jej věřitelům k úhradě dluhů podle pořadí jejich pohledávek. Pokud věřitelé odmítnou převzít majetek k úhradě dluhu, přechází tento majetek dnem výmazu společnosti z obchodního rejstříku na stát.

(6) O způsobu naložení s majetkem podle odstavce 5 sestaví likvidátor zprávu, ve které uvede zejména, jakého výtěžku z prodeje majetku bylo dosaženo, jaký majetek nebyl zpeněžen a zda byl převzat věřiteli k úhradě dluhu či nikoliv, jací věřitelé a v jaké výši byli uspokojeni a kteří věřitelé uspokojeni nebyli, popřípadě jaký majetek přejde na stát výmazem společnosti z obchodního rejstříku (zpráva o naložení s majetkem). Zprávu o naložení s majetkem předloží společníkům nebo orgánu k tomu příslušnému ke schválení. Neschválení zprávy nebrání výmazu společnosti z obchodního rejstříku. Ke dni zpracování zprávy o naložení s majetkem sestaví likvidátor účetní závěrku.

§ 75a

(1) Likvidace končí rozdělením likvidačního zůstatku nebo použitím prostředků z výtěžku z prodeje majetku k uspokojení věřitelů anebo převzetím majetku věřiteli k úhradě jejich pohledávek anebo odmítnutím věřitelů převzít majetek k úhradě dluhů podle § 75 odst. 5. Po rozdělení likvidačního zůstatku sestaví likvidátor seznam společníků, kterým vyplatil podíl na likvidačním zůstatku.

(2) Do 30 dnů po skončení likvidace podá likvidátor návrh na výmaz společnosti z obchodního rejstříku. K návrhu na výmaz společnosti z obchodního rejstříku přiloží likvidátor potvrzení územně příslušného státního oblastního archivu, že s ním bylo projednáno zabezpečení archivu a dokumentů zanikající společnosti.

§ 75b

(1) Jestliže se po skončení likvidace společnosti zjistí dosud neznámý majetek nebo se objeví potřeba jiných nezbytných opatření souvisejících s likvidací, rozhodne soud na návrh státního orgánu, společníka,

věřitele nebo dlužníka o obnovení likvidace společnosti a jmenuje likvidátora. Po právní moci rozhodnutí zapíše rejstříkový soud do obchodního rejstříku, že došlo k obnovení likvidace společnosti, a osobu likvidátora.

(2) Jestliže se zjistí dosud neznámý majetek po výmazu společnosti z obchodního rejstříku, rozhodne soud na návrh státního orgánu, společníka, věřitele nebo dlužníka o zrušení zápisu o jejím výmazu a o obnovení likvidace společnosti nebo o jejím vstupu do likvidace a jmenuje likvidátora. Po právní moci rozhodnutí zapíše rejstříkový soud do obchodního rejstříku, že došlo k obnovení společnosti, že společnost je v likvidaci, a osobu likvidátora.

(3) Ke dni zápisu do obchodního rejstříku podle odstavce 1 nebo 2 sestaví likvidátor zahajovací rozvahu. Ustanovení § 68 odst. 8 se nepoužije.

Díl II Veřejná obchodní společnost

Oddíl 4 Zrušení a likvidace společnosti

§ 88

(1) Kromě případů uvedených v § 68 se společnost zrušuje:

- a) byla-li smlouva uzavřena na dobu neurčitou, výpovědí společníka podanou nejpozději 6 měsíců před uplynutím účetního období, nestanoví-li společenská smlouva lhůtu jinou,
- b) rozhodnutím soudu podle § 90 odst. 1,
- c) smrtí společníka, ledaže společenská smlouva připouští dědění podílu, podíl zůstavitele zdědil jeho dědic (dědicové), nedojde-li k odmítnutí dědictví a ve společnosti zůstávají alespoň dva společníci,
- d) zánikem právnické osoby, která je společníkem, ledaže společenská smlouva připouští přechod podílu na právního nástupce a ve společnosti zůstávají alespoň dva společníci,
- e) prohlášením konkursu na majetek některého ze společníků nebo zamítnutím insolvenčního návrhu pro nedostatek majetku,
- f) pravomocným nařízením výkonu rozhodnutí postižením podílu některého společníka ve společnosti nebo vydáním exekučního příkazu k postižení podílu některého společníka ve společnosti po právní moci usnesení o nařízení exekuce,
- g) zbavením nebo omezením způsobilosti k právním úkonům některého ze společníků,
- h) jestliže společník přestane splňovat předpoklady podle § 76 odst. 2,
- i) z dalších důvodů stanovených ve společenské smlouvě.

(2) Při důvodech zrušení společnosti uvedených v odstavci 1 písm. a), c), d), e), f), g), h) a i) se mohou zbývající společníci změnou společenské smlouvy dohodnout, že společnost trvá i nadále bez společníka, jehož se důvod zániku týká. Není-li dohoda o změně společenské smlouvy uzavřena do tří měsíců od zrušení společnosti, toto právo zaniká a společnost vstupuje tímto dnem do likvidace, jestliže se společníci nedohodli na jejím vstupu do likvidace před uplynutím této lhůty.

(3) Jestliže byl poté, co se zbývající společníci dohodli na dalším trvání společnosti (odstavec 2), zrušen konkurs na majetek společníka z jiných důvodů než po splnění rozvrhového usnesení nebo proto, že majetek dlužníka je zcela nepostačující, účast společníka ve společnosti se obnovuje; jestliže již společnost vyplatila jeho vypořádací podíl, musí jej do 2 měsíců od zrušení konkursu společnosti nahradit. To platí

obdobně i v případě, že byl pravomocně zastaven výkon rozhodnutí postižením podílu společníka ve společnosti nebo pravomocně zastavena exekuce podle zvláštního právního předpisu.

(4) Jestliže společnost, která byla zrušena podle odstavce 1 písm. e) nebo f), dosud nezanikla, mohou se při splnění podmínek podle odstavce 3 společníci, včetně společníka, jehož účast se ve společnosti obnovila, dohodnout, že společnost nadále trvá.

§ 89

V případech uvedených v § 88 odst. 2 vzniká bývalému společníku nebo jeho dědici, popřípadě právnímu nástupci vůči společnosti nárok na vypořádací podíl. Tento podíl se vypočte obdobně jako podíl na likvidačním zůstatku (§ 92).

§ 90

(1) Společník může navrhnout, aby soud společnost zrušil, jsou-li pro to důležité důvody, zejména porušuje-li jiný společník závažným způsobem svoje povinnosti nebo není-li možné dosáhnout účelu, pro který byla společnost založena.

(2) Společnost se může domáhat u soudu vyloučení společníka, který porušuje závažným způsobem své povinnosti, ačkoliv byl k jejich plnění vyzván a na možnost vyloučení byl písemně upozorněn. S podáním tohoto návrhu musí souhlasit společníci, kteří mají alespoň poloviční podíl na společnosti.

§ 91

Smrt společníka

Dědic podílu je oprávněn vypovědět účast ve společnosti, i když je společnost založena na dobu určitou, ve lhůtě tří měsíců od právní moci rozhodnutí soudu o dědictví, jinak toto právo zaniká. Výpovědní lhůta dědice podílu činí 3 měsíce. Dědic, který podal výpověď, není povinen osobně se podílet na činnosti společnosti, ani když společenská smlouva takovou povinnost stanoví.

§ 92

Vypořádání společníků

(1) Při zrušení společnosti s likvidací mají společníci nárok na podíl na likvidačním zůstatku. Likvidační zůstatek se rozdělí mezi společníky nejprve do výše hodnoty jejich splacených vkladů. Zbytek likvidačního zůstatku se rozdělí mezi společníky rovným dílem.

(2) Nestačí-li likvidační zůstatek na vrácení splacených vkladů, podílejí se na něm společníci v poměru k jejich výši.

(3) Společenská smlouva může upravit rozdělení likvidačního zůstatku jinak.

Díl III Komanditní společnost

Oddíl 4 Zrušení a likvidace společnosti

§ 102

(1) Komanditista není oprávněn ze společnosti vystoupit. Prohlášení konkursu na jeho majetek nebo zamítnutí insolvenčního návrhu pro nedostatek majetku anebo pravomocné nařízení výkonu rozhodnutí postižením podílu komanditisty ve společnosti či vydáním exekučního příkazu k postižení podílu komanditisty ve společnosti po právní moci usnesení o nařízení exekuce není důvodem zrušení společnosti. Společnost se nezrušuje ani zánikem právnické osoby, která je komanditistou. Ztráta či omezení způsobilosti

komanditisty k právním úkonům není důvodem pro zánik jeho účasti ve společnosti ani pro zrušení společnosti.

(2) Prohlášením konkursu na majetek komanditisty nebo zamítnutím insolvenčního návrhu pro nedostatek majetku anebo pravomocným nařízením výkonu rozhodnutí či vydáním exekučního příkazu k postižení podílu komanditisty ve společnosti po právní moci usnesení o nařízení exekuce postižením podílu komanditisty ve společnosti zaniká účast komanditisty ve společnosti. Nárok komanditisty na vypořádací podíl se stává součástí majetkové podstaty.

(3) Jestliže byl zrušen konkurs na majetek komanditisty z jiných důvodů než po splnění rozvrhového usnesení nebo proto, že majetek dlužníka je zcela nepostačující, jeho účast ve společnosti se obnovuje; jestliže již společnost vyplatila jeho vypořádací podíl, je komanditista, jehož účast se ve společnosti obnovila, povinen jej do 2 měsíců od zrušení konkursu společnosti nahradit. To platí obdobně i v případě, že byl pravomocně zastaven výkon rozhodnutí postižením podílu komanditisty ve společnosti nebo byla pravomocně zastavena exekuce podle zvláštního právního předpisu.

(4) Smrtí komanditisty se společnost neruší a jeho podíl na společnosti se dědí. Společenská smlouva může dědění podílu vyloučit; v tomto případě náleží dědicům vypořádací podíl.

§ 104

(1) Při zrušení společnosti s likvidací mají společníci nárok na podíl na likvidačním zůstatku. Každý ze společníků má nárok na vrácení částky ve výši splaceného vkladu. Pokud likvidační zůstatek nestačí k tomuto vrácení, mají přednostní právo na vrácení komanditisté. Zbytek likvidačního zůstatku, který zůstal po vrácení částky ve výši vkladů, se rozdělí mezi společníky podle stejných zásad jako zisk.

(2) Nestačí-li likvidační zůstatek na rozdělení podle odstavce 1, rozdělí se mezi společníky podle stejných zásad jako zisk.

(3) Společenská smlouva může stanovit jiný způsob rozdělení likvidačního zůstatku mezi společníky.

(4) Vypořádací podíl se vypočte obdobně jako podíl na likvidačním zůstatku.

Díl IV Společnost s ručením omezeným

Oddíl 5 Zrušení a likvidace společnosti

§ 151

Kromě případů uvedených v § 68 se společnost zrušuje:

- a) rozhodnutím soudu podle ustanovení § 152,
- b) z jiných důvodů uvedených ve společenské smlouvě.

§ 152

(1) Nesvěřuje-li společenská smlouva rozhodnutí o zrušení společnosti do působnosti valné hromady, zrušuje se společnost dohodou všech společníků, jež musí mít formu notářského zápisu.

(2) Společníci se mohou u soudu domáhat zrušení společnosti z důvodů a za podmínek stanovených ve společenské smlouvě.

§ 153

Při zrušení společnosti s likvidací má každý společník nárok na podíl na likvidačním zůstatku. Tento podíl se určuje poměrem obchodních podílů, nestanoví-li společenská smlouva něco jiného.

Díl V Akciová společnost

Oddíl 8 Zrušení a likvidace společnosti

§ 218

Pro zrušení a zánik společnosti platí ustanovení § 68 až 75b, není-li dále stanoveno jinak.

§ 219

(1) Likvidátora jmenuje a odvolává valná hromada, nestanoví-li zákon jinak.

(2) Nevyplývá-li ze stanov něco jiného, mohou akcionáři uvedení v § 181 odst. 1 požádat s uvedením důvodů soud, aby odvolal likvidátora jmenovaného valnou hromadou a nahradil ho jinou osobou. Tím není dotčeno ustanovení § 71 odst. 4.

(3) Likvidátor, který nebyl jmenován soudem, může být valnou hromadou odvolán a nahrazen jiným likvidátorem.

§ 220

(1) Likvidační zůstatek se dělí mezi akcionáře v poměru jmenovitých hodnot jejich akcií. Ustanovení § 159 odst. 1 tím není dotčeno. Právo na podíl na likvidačním zůstatku je samostatně převoditelné ode dne, k němuž byl schválen návrh rozdělení likvidačního zůstatku.

(2) Jestliže likvidační zůstatek nestačí k úhradě jmenovité hodnoty akcií, dělí se likvidační zůstatek na část připadající vlastníkům prioritních akcií a ostatních akcií v rozsahu určeném stanovami. Části likvidačního zůstatku se dělí mezi akcionáře v poměru odpovídajícím splacené jmenovité hodnotě jejich akcií.

(3) Nárok na vyplacení podílu na likvidačním zůstatku vzniká akcionáři vrácením listinných akcií společnosti předložených na výzvu likvidátora. Vrácené akcie likvidátor zničí. Pokud akcionář listinné akcie na výzvu likvidátora nevrátí, postupuje likvidátor přiměřeně podle ustanovení § 214.

(4) Pokud společnost vydala zaknihované akcie, vzniká nárok na vyplacení podílu na likvidačním zůstatku ke dni, kdy na základě příkazu likvidátora byly zrušeny akcie společnosti v evidenci zaknihovaných cenných papírů.

(5) Rejstříkový soud provede výmaz společnosti z obchodního rejstříku, jen bude-li prokázáno, že byly všechny akcie společnosti zničeny, prohlášeny za neplatné nebo zrušeny.

Název diplomové práce v anglickém jazyce / Title in English:

Liquidation of a company with the intention of voluntary liquidation.

Resumé v anglickém jazyce / Résumé in English:

Liquidation of a company is important condition for its dissolution. Liquidation occurs on the basis of legal facts, which are listed in the law. Czech law allows the company to liquidate company through two modalities of liquidation: with the liquidation and without liquidation. Without going into liquidation, the company is terminated, if transferred its assets to its legal successor, in other cases liquidation of assets is required. The bankruptcy is not involved into manners of liquidation. It is the legal fact, on which company has to be liquidate – the company is liquidated by termination of bankruptcy because of bankruptcy plan was to be realized or by termination of bankruptcy because of total insufficiency of debtors' property.

The liquidation is a settlement of property relations. Liquidation is carried out by liquidator, the body of company sui generis. The liquidator shall be appointed by the one who decided on the liquidation. In the case of a voluntary liquidation, the liquidator shall be appointed by the company, in the case of involuntary liquidation (winding-up) liquidator is appointed by the court. The court must appoint liquidator also in case company not do that without instance. Members or general meeting decide on voluntary liquidation. In the beginning of liquidation, liquidator shall inform all the creditors and publish the fact about liquidation with appeal for all creditors to apply their claims. During the liquidation the liquidator all the assets sold and applied to satisfy creditors. If the settlement left the property, the liquidation balance is divided between the members. Liquidation ending by distribution of the liquidation balance and company can be extinguished deleting from the Commercial Register.

Due to differences between the individual companies certain differences as well as are for the liquidation. These differences are mainly in the special reasons of liquidation, the scope to decide on the liquidation of the company and appoint a liquidator, in determining the proportion of the proceeds of liquidation and the termination liability of the members of company.

Klíčová slova / Key words:

obchodní společnost / company

zrušení obchodní společnosti / liquidation of a company

likvidace / liquidation

likvidátor / company liquidator

disociační usnesení / dissociative decision